

บทที่ 5

ผลจากการศึกษาและวิเคราะห์

หลังจากที่ได้กำหนดรูปแบบของแบบจำลองเศรษฐกิจมหภาคแล้ว ก็จะนำแต่ละสมการในแบบจำลองมาทำการประมาณค่าด้วยวิธี Two-stage Least Square (2SLS) โดยทำการประมาณค่าที่ละสมการ หลังจากนั้นจึงนำผลการประมาณค่า coefficient ของทุกสมการใส่ลงไปในแบบจำลอง แล้วทำการ Simulation โดยสามารถแสดงผลของการประมาณค่าด้วยวิธี Two-stage Least Square (2SLS) ดังนี้

5.1 ผลที่ได้จากการประมาณค่าสมการ

5.1.1 ลาคเอกชน

5.1.1.1 การบริโภคภาคเอกชน

$$\text{Log(CHH)}_t = -0.134 + 0.425 \text{Log(DY)}_t + 0.514 \text{LOG(DY)}_{t-1}$$

(-3.57)* (2.31)* (2.75)*

$$R^2 = 0.993 \quad DW = 0.439 \quad SE = 0.041$$

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บแสดงถึงค่า t-statistic และ * แสดงว่า มีนัยสำคัญ ณ. ระดับความเชื่อมั่น 95%

เนื่องจากเมื่อรายได้เพิ่มสูงขึ้น ประชาชนก็จะบริโภคมากขึ้นตามรายได้ที่เพิ่มขึ้น และถึงแม้ว่ารายได้ในปัจจุบันจะลดลง แต่ประชาชนก็ยังจะรักษาระดับการบริโภคของตนเอง ตามรายได้ที่เคยได้รับในอดีต ดังนั้นสมการการบริโภคถูกกำหนดจากรายได้ที่สามารถใช้จ่ายได้จริงที่แท้จริงและรายได้ที่สามารถใช้จ่ายได้จริงที่แท้จริงในช่วงเวลาก่อนอย่างมีนัยสำคัญ และตัวแปรทั้งสอง

สามารถอธิบายการบริโภคที่แท้จริงได้ดีมาก เห็นได้จากค่า R^2 ซึ่งเท่ากับ 0.993 โดยทั้งจากรายได้ที่สามารถใช้จ่ายได้จริงที่แท้จริงและรายได้ที่สามารถใช้จ่ายได้จริงที่แท้จริงในช่วงเวลาก่อนมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการบริโภคที่แท้จริง ในส่วนของความยืดหยุ่น พบว่าค่าความยืดหยุ่นของการบริโภคต่อจากรายได้ที่สามารถใช้จ่ายได้จริงที่แท้จริง มีค่าน้อยกว่าค่าความยืดหยุ่นของการบริโภคต่อรายได้ที่สามารถใช้จ่ายได้จริงที่แท้จริงในช่วงเวลาก่อนเพียงเล็กน้อย แสดงว่ารายได้ที่สามารถใช้จ่ายได้จริงที่แท้จริงในปัจจุบันและในช่วงเวลาก่อน ส่งผลต่อการบริโภคในปัจจุบันได้ใกล้เคียงกัน โดยงานศึกษาพบว่าประชาชนค่อนข้างจะรักษาระดับการบริโภคตามรายได้ที่ตนเองเคยได้รับในช่วงเวลาก่อน

5.1.1.2 การลงทุนภาคเอกชน

$$\text{Log(IHH)}_t = -3.757 + 1.350 \text{ LOG(DY)}_t + 0.418 \text{ LOG(K)}_{t-1} \\ (-10.77) * (11.32) * \quad (2.62) *$$

$$R^2 = 0.966 \quad DW = 0.641 \quad SE = 0.164$$

สมการการลงทุนถูกกำหนดจากรายได้ที่สามารถใช้จ่ายได้จริงที่แท้จริงและการสะสมทุนในช่วงเวลาก่อนอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งตัวแปรทั้งสองสามารถอธิบายสมการการลงทุนได้ดี เห็นได้จากค่า R^2 ซึ่งเท่ากับ 0.966 โดยทั้งรายได้ที่สามารถใช้จ่ายได้จริงที่แท้จริงและการสะสมทุนในช่วงเวลาก่อนมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการลงทุนที่แท้จริง ในส่วนของความยืดหยุ่น พบว่าค่าความยืดหยุ่นของการลงทุนต่อรายได้ที่สามารถใช้จ่ายได้จริงที่แท้จริงมีค่ามากกว่า 3 เท่าของค่าความยืดหยุ่นของการลงทุนต่อการสะสมทุนในช่วงเวลาก่อน แสดงว่าการเปลี่ยนแปลงในรายได้ที่สามารถใช้จ่ายได้จริงที่แท้จริงในปัจจุบันมีผลต่อการลงทุนที่แท้จริงมากกว่าการสะสมทุนในช่วงเวลาก่อน โดยถ้ารายได้ที่สามารถใช้จ่ายได้จริงที่แท้จริงเพิ่มขึ้น 1 หน่วย ส่งผลให้การลงทุนที่แท้จริงเพิ่มขึ้น 1.351 หน่วย ในขณะที่การสะสมทุนในช่วงเวลาก่อนเพิ่มขึ้น 1 หน่วย ส่งผลให้การลงทุนที่แท้จริงเพิ่มขึ้นเพียง 0.418 หน่วย เนื่องจากประเทศไทยอยู่ในช่วงกำลังพัฒนา จึงมีความจำเป็นที่จะต้องลงทุนทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน และการผลิตสินค้าทุน ดังนั้นรายได้ส่วนใหญ่ก็จะถูกนำไปใช้ในการลงทุน ยิ่งรายได้เพิ่มมากขึ้น ก็ยิ่งมีการลงทุนเพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้ประเทศไทยยังพึ่งพาเงินออมจากต่างประเทศเป็นจำนวนมากมาโดยตลอด เนื่องจากเงินออมภายในประเทศไม่

สามารถรองรับการลงทุนได้ ดังนั้นความยืดหยุ่นของการลงทุนต่อรายได้ที่สามารถใช้จ่ายได้จริงที่แท้จริงจะมากกว่า กรณีของการสะสมทุนในช่วงเวลาก่อน

5.1.2 ภาครัฐบาล

5.1.2.1 รายรับรัฐบาล

สมการรายรับรัฐบาลจะอยู่ในรูป nominal term โดยสามารถแบ่งที่มาของรายรับรัฐบาลได้ดังนี้

$$\text{Log}(PT)_t = -1.863 + 0.403 \text{ LOG}(Y*P)_t + 0.697 \text{ LOG}(PT)_{t-1}$$

(-3.19)* (3.46)* (7.81)*

$$R^2 = 0.997 \quad DW = 1.728 \quad SE = 0.077$$

สมการรายรับจากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาถูกกำหนดจากรายได้ประชาชาติ และรายรับจากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในช่วงเวลาก่อนอย่างมีนัยสำคัญ โดยความสามารถในการอธิบายสมการของตัวแปรทั้งสองค่อนข้างสูง และไม่มีปัญหา Auto-Regressive เกิดขึ้น โดยทั้งรายได้ประชาชาติและรายรับจากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายรับจากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในปัจจุบัน ในส่วนของความยืดหยุ่น ค่าความยืดหยุ่นของรายรับจากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อรายรับจากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในช่วงเวลาก่อนสูงกว่าค่าความยืดหยุ่นของรายรับจากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อรายได้ประชาชาติเล็กน้อย เนื่องจากโดยปกติเงินเดือนจะค่อนข้างคงที่ และมีอัตราการเพิ่มที่แน่นอน ดังนั้นถึงแม้ว่ารายได้ประชาชาติจะสูงขึ้น แต่ก็ไม่ทำให้รายรับของบุคคลเปลี่ยนแปลงไปมากนัก การเปลี่ยนแปลงของรายรับจากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จึงขึ้นอยู่กับรายรับจากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในช่วงเวลาก่อนมากกว่า โดยถ้ายารับจากจากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในช่วงเวลาก่อนเปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย จะทำให้รายรับจากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไป 0.697 หน่วย ในขณะที่การเปลี่ยนแปลงของรายได้ประชาชาติที่เป็นตัวเงินเปลี่ยนแปลง 1 หน่วย ส่งผลให้รายรับจากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไป 0.403 หน่วย

$$\text{Log(CT)}_t = -4.585 + 0.925 \text{ Log(Y*P)}_t + 0.390 \text{ Log(CT)}_{t-1}$$

$$(-3.83) * (4.00) * \quad (2.57) *$$

$$R^2 = 0.994 \quad DW = 0.920 \quad SE = 0.125$$

สมการรายรับจากภาษีเงินได้นิติบุคคลถูกกำหนดจากรายได้ประชาชาติและรายรับจากภาษีเงินได้นิติบุคคลในช่วงเวลาก่อนอย่างมีนัยสำคัญ โดยทั้งรายได้ประชาชาติและรายรับจากภาษีเงินได้นิติบุคคลมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายรับจากภาษีเงินได้นิติบุคคลในปัจจุบัน ค่าความยืดหยุ่นของรายรับจากภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อรายได้ประชาชาติมากกว่า 2 เท่าของค่าความยืดหยุ่นของรายรับจากภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อรายรับจากภาษีเงินได้นิติบุคคลในช่วงเวลา ก่อน แสดงว่าการเปลี่ยนแปลงในรายได้ประชาชาติจะส่งผลกระทบต่อรายรับจากภาษีเงินได้นิติบุคคลสูงมาก โดยการเพิ่มขึ้นในรายได้ประชาชาติ 1 หน่วย ส่งผลให้รายรับจากภาษีเงินได้นิติบุคคลเพิ่มขึ้นถึง 0.925 หน่วย เนื่องจากกำไรของนิติบุคคลจะขึ้นอยู่กับสภาพเศรษฐกิจ ถ้าเป็นเศรษฐกิจขาขึ้น ส่งผลให้รายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้น ก็จะทำให้กำไรของนิติบุคคลเพิ่มขึ้นด้วย แต่ถ้ารายรับจากภาษีเงินได้นิติบุคคลในช่วงเวลา ก่อนเพิ่มขึ้น 1 หน่วย ทำให้รายรับจากภาษีเงินได้นิติบุคคลในปัจจุบันเพิ่มขึ้นเพียง 0.390 หน่วย

$$\text{Log(BUST)}_t = -1.363 + 0.412 \text{ Log(CHH*P)}_t + 0.652 \text{ Log(BUST)}_{t-1}$$

$$(-2.00) * (2.22) * \quad (4.13) *$$

$$R^2 = 0.992 \quad DW = 1.036 \quad SE = 0.103$$

สมการรายรับจากภาษีการค้าถูกกำหนดจากมูลค่าการบริโภคและรายรับจากภาษีการค้าในช่วงเวลา ก่อนอย่างมีนัยสำคัญ โดยทั้งรูปแบบความสัมพันธ์และความยืดหยุ่นจะคล้ายกับกรณีของรายรับจากภาษีเงินได้นิติบุคคลธรรมดา โดยทั้งปริมาณการบริโภคและรายรับจากภาษีการค้าในช่วงเวลา ก่อนมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายรับจากภาษีการค้าในปัจจุบัน ในส่วนของความยืดหยุ่น ค่าความยืดหยุ่นของรายรับจากภาษีการค้าต่อรายรับจากภาษีการค้าในช่วงเวลา ก่อนสูงกว่าค่าความยืดหยุ่นของรายรับจากภาษีการค้าต่อปริมาณการบริโภคเล็กน้อย เนื่องจากโดยปกติประชาชนจะรักษาระดับการบริโภคของตน และมีแบบแผนการบริโภคที่ค่อนข้างแน่นอน ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงของรายรับจากภาษีการค้าในปัจจุบัน จึงขึ้นอยู่กับรายรับจากภาษีการค้าในช่วงเวลา

ก่อนมากกว่า โดยถ้ารายรับจากจากภาษีการค้าในช่วงเวลาก่อนเปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย จะทำให้รายรับจากภาษีการค้าในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไป 0.652 หน่วย ในขณะที่การเปลี่ยนแปลงของปริมาณการบริโภคเปลี่ยนแปลง 1 หน่วย ส่งผลให้รายรับจากภาษีการค้าในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไป 0.412 หน่วย

$$\begin{aligned} \text{Log(TM)}_t &= -0.655 + 0.503 \text{Log(IMP*PRM)}_t + 0.381 \text{Log(TM)}_{t-1} \\ &\quad (-3.22)* (4.14)* \qquad\qquad\qquad (2.55)* \end{aligned}$$

$$R^2 = 0.990 \quad DW = 1.339 \quad SE = 0.110$$

สมการรายรับจากภาษีการนำเข้าถูกกำหนดจากมูลค่าการนำเข้าทั้งหมดและรายรับจากภาษีการนำเข้าในช่วงเวลาก่อนอย่างมีนัยสำคัญ โดยตัวแปรทั้งสองอธิบายความสัมพันธ์ของสมการได้ดี และมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายรับจากภาษีการนำเข้า ค่าความยืดหยุ่นของรายรับจากภาษีการนำเข้าต่อมูลค่าการนำเข้าสูงกว่าค่าความยืดหยุ่นของรายรับจากภาษีการนำเข้าต่อรายรับจากภาษีการนำเข้าในช่วงเวลาก่อนไม่มากนัก โดยการเพิ่มขึ้นในรายรับจากภาษีการนำเข้าในช่วงเวลาก่อน 1 หน่วย ส่งผลให้รายรับจากภาษีการนำเข้าในปัจจุบันเพิ่มขึ้น 0.381 หน่วย ในขณะที่การเพิ่มขึ้นในมูลค่าการนำเข้า ส่งผลให้รายรับจากภาษีการนำเข้าเพิ่มขึ้น 0.503 หน่วย

$$\begin{aligned} \text{Log(SST)}_t &= -1.690 + 0.494 \text{Log(CHH*P)}_t + 0.601 \text{Log(SST)}_{t-1} \\ &\quad (-2.65)* (2.97)* \qquad\qquad\qquad (4.66)* \end{aligned}$$

$$R^2 = 0.997 \quad DW = 1.750 \quad SE = 0.062$$

สมการรายรับจากภาษีสรรพสามิตถูกกำหนดจากปริมาณการบริโภคและรายรับจากภาษีสรรพสามิตในช่วงเวลาก่อนอย่างมีนัยสำคัญ โดยทั้งปริมาณการบริโภคและรายรับจากภาษีสรรพสามิตในช่วงเวลาก่อนมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับรายรับจากภาษีสรรพสามิตในปัจจุบัน ความสามารถในการอธิบายสมการของตัวแปรทั้งสองสูงมาก และไม่ปัญหา Auto-Regressive เกิดขึ้น ค่าความยืดหยุ่นของรายรับจากภาษีสรรพสามิตต่อมูลค่าการบริโภคต่ำกว่าค่าความยืดหยุ่นของรายรับจากภาษีสรรพสามิตต่อรายรับจากภาษีสรรพสามิตในช่วงเวลาก่อนไม่มากนัก กรณีนี้จะเหมือนกับกรณีรายรับจากภาษีการค้า โดยการเพิ่มขึ้นในรายรับจากภาษีสรรพสามิต

ในช่วงเวลาก่อน 1 หน่วย ส่งผลให้รายรับจากภาษีสรรพสามิตในปัจจุบันเพิ่มขึ้น 0.601 หน่วย ในขณะที่การบริโภคภาคเอกชนเพิ่มขึ้น ส่งผลให้รายรับจากภาษีสรรพสามิตเพิ่มขึ้น 0.494 หน่วย

$$\text{Log(OTH)}_t = -3.117 + 0.927 \text{ LOG}(Y*P)_t \\ (-17.82) \quad (36.19)^*$$

$$R^2 = 0.981 \quad DW = 2.232 \quad SE = 0.136$$

สมการรายรับจากภาษีอื่นๆ และรายรับอื่นๆ ที่ไม่ใช่ภาษี ถูกกำหนดจากรายได้ประชาชาติอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน และถ้ารายได้ประชาชาติเปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย ส่งผลให้รายรับอื่นๆ เปลี่ยนแปลงไปถึง 0.927 หน่วย เนื่องจากรายรับอื่นๆ ของรัฐบาลจะขึ้นอยู่กับรายได้ประชาชาติค่อนข้างมาก ถ้าปีใดที่รายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้นมาก รัฐบาลก็สามารถจัดเก็บภาษีประเภทนี้ได้เพิ่มขึ้นมากด้วย แต่ถ้าปีใดรายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย ส่งผลให้รายรับอื่นๆ ของรัฐบาลมีแนวโน้มลดลง เช่นภาษียรถยนต์ และภาษีจากการถือครองทรัพย์สิน ถ้าปีใดเศรษฐกิจดี รายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้นมาก ประชาชาติก็จะออกรถยนต์เพิ่มมากขึ้น ทำให้รัฐบาลได้รายรับอื่นๆ เพิ่มขึ้น

5.1.3 ตลาดต่างประเทศ

อุปสงค์การนำเข้า

$$\text{Log(IMP)}_t = -0.389 + 1.306 \text{ Log}(Y)_t - 0.541 \text{ Log}(EX)_t - 0.428 \text{ Log}(PRM/P)_t + 0.192 D1 \\ (-0.58) \quad (18.61)^* \quad (-2.37)^* \quad (-3.41)^* \quad (3.01)^*$$

$$R^2 = 0.991 \quad DW = 1.457 \quad SE = 0.073$$

อุปสงค์การนำเข้าถูกกำหนดจากรายได้ประชาชาติ อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ระดับราคาสินค้าต่างประเทศเทียบกับภายในประเทศ และตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) อย่างมีนัยสำคัญ และความสามารถในการอธิบายสมการของตัวแปรต่างๆ ค่อนข้างดี ในส่วนของความสัมพันธ์พบว่ารายได้ประชาชาติจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับอุปสงค์การนำเข้า ใน

ขณะที่อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศและระดับราคาสินค้าต่างประเทศเทียบกับภายในประเทศ มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับอุปสงค์การนำเข้า ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎี โดยรายได้ประชาชาติจะเป็นตัวกำหนดอุปสงค์การนำเข้าที่สำคัญ ในส่วนของความยืดหยุ่นพบว่าค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์การนำเข้าต่อรายได้ประชาชาติมีค่ามากที่สุด ในขณะที่ค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์การนำเข้าต่ออัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ กับค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์การนำเข้าต่อระดับราคาสินค้าต่างประเทศเทียบกับภายในประเทศมีค่าใกล้เคียงกัน โดยถ้าอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเพิ่มขึ้น 1 หน่วย หรือระดับราคาสินค้าต่างประเทศเทียบกับภายในประเทศเพิ่มขึ้น 1 หน่วย ส่งผลให้อุปสงค์การนำเข้าลดลง 0.541 และ 0.428 หน่วย ตามลำดับ ในขณะที่ถ้ารายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้น 1 หน่วย ส่งผลให้อุปสงค์การนำเข้าเพิ่มขึ้นถึง 1.306 หน่วย เนื่องจากประชาชนจะซื้อสินค้าจากต่างประเทศมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับระดับรายได้เป็นหลัก เนื่องจากประชาชนจะต้องการบริโภคสินค้าที่ดีขึ้น หรือนำเข้าจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศหรือราคาสินค้าต่างประเทศเทียบกับราคาสินค้าในประเทศ จะมีอิทธิพลต่ออุปสงค์การนำเข้าน้อยกว่าการเปลี่ยนแปลงของรายได้

5.1.4 การกำหนดราคา

5.1.4.1 การคาดคะเนอัตราเงินเฟ้อ (π)

ประชาชนสามารถที่จะทำการคาดคะเนระดับของอัตราเงินเฟ้อได้จากการปรับค่าความผิดพลาดในการคาดคะเนระดับราคาในอดีต เพื่อใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจที่จะถือเงิน ซึ่งทำให้ได้ระดับขนาดของการปรับตัวของการคาดคะเนอัตราเงินเฟ้อ ดังนี้

$$\pi_t = 0.6 \Delta \text{Log}(P)_t + 0.4 \pi_{t-1}$$

สัมประสิทธิ์การปรับตัวของอัตราเงินเฟ้อที่คาดคะเน โดย β เท่ากับ 0.6

สมการอัตราเงินเฟ้อที่คาดคะเนแสดงให้เห็นถึงขนาดของการปรับตัวต่อระดับราคาของการคาดคะเนอัตราเงินเฟ้อ ที่คำนวณได้จากสมการการปรับตัว (Adaptive Expectation) ซึ่งได้แสดงไว้ในบทที่ 4

5.1.4.2 ระดับราคา

$$\text{Log}(P)_t = 0.069 - 0.172 \text{Log}(Y)_t + 1.043 \pi_t - 0.886 \text{Log}(M/P)_{t-1} + \text{Log}(M)_t$$

(-0.32) (1.10) (-4.83)* (8.81)*

$$R^2 = 0.998 \quad DW = 1.296 \quad SE = 0.040$$

ความต้องการถือเงินที่แท้จริงจะถูกกำหนดจากรายได้ประชาชาติที่แท้จริง ปริมาณเงินที่แท้จริงในช่วงเวลาก่อนและอัตราเงินเฟ้อที่คาดคะเน ซึ่งถือเป็นต้นทุนค่าเสียโอกาสจากการถือเงินของประชาชนในประเทศที่กำลังพัฒนา เนื่องจากตลาดทางการเงินอื่นๆ ยังไม่สามารถที่จะพัฒนาให้เป็นทางเลือกแทนการถือเงินได้ ดังนั้นประชาชนจึงต้องทำการเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนจากการถือเงินกับอัตราเงินเฟ้อที่คาดคะเน

หลังจากนั้นทำการย้ายข้างสมการเพื่อหาสมการระดับราคา พบว่าระดับราคาสินค้าถูกกำหนดจาก อัตราเงินเฟ้อที่คาดคะเน และปริมาณเงินที่แท้จริงในช่วงเวลาก่อนอย่างมีนัยสำคัญ ในขณะที่ไม่พบความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญระหว่างระดับราคาสินค้ากับรายได้ประชาชาติที่แท้จริง ความสามารถในการอธิบายสมการของตัวแปรต่างๆ ดีมาก โดยมี R^2 สูงถึง 0.998 ในส่วนของความสัมพันธ์ อัตราเงินเฟ้อที่คาดคะเนและปริมาณเงินมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับระดับราคาสินค้า ในขณะที่รายได้ประชาชาติที่แท้จริงและปริมาณเงินที่แท้จริงในช่วงเวลาก่อนมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับระดับราคาสินค้า ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎี เนื่องจากเมื่อปริมาณเงินเพิ่มมากขึ้น ระดับราคาสินค้าจะเพิ่มขึ้นด้วย ในทำนองเดียวกันถ้าประชาชนคาดการณ์ว่าขณะนี้ม้อตราเงินเพื่อสูง ก็จะส่งผลให้จับจ่ายใช้สอยเพิ่มขึ้น ทำให้ระดับราคาสินค้าเพิ่มขึ้นด้วย ในขณะที่ถ้ารายได้ประชาชาติที่แท้จริงเพิ่มขึ้นจะทำให้ระดับราคาสินค้าลดลง ในส่วนของความยืดหยุ่น พบว่าค่าความยืดหยุ่นของระดับราคาสินค้าต่ออัตราเงินเฟ้อที่คาดคะเนมีค่าเกือบ 10 เท่าของค่าความยืดหยุ่นของระดับราคาสินค้าต่อรายได้ประชาชาติที่แท้จริง แสดงว่าอัตราเงินเฟ้อที่คาดคะเนมีอิทธิพลอย่างมากต่อระดับราคาสินค้า ในขณะที่รายได้ประชาชาติที่แท้จริงส่งผลเพียงเล็กน้อยเท่านั้น โดยถ้าอัตราเงินเฟ้อที่คาดคะเนเพิ่มขึ้น 1 หน่วย ส่งผลให้ระดับราคาสินค้าเพิ่มขึ้น 1.043 หน่วย ในขณะที่ถ้ารายได้ประชาชาติที่แท้จริงเพิ่มขึ้น 1 หน่วย ส่งผลให้ระดับราคาสินค้าลดลง 0.172 หน่วยและถ้าปริมาณเงินที่แท้จริงในช่วงเวลาก่อนเพิ่มขึ้น 1 หน่วย ส่งผลให้ระดับราคาสินค้าลดลง 0.886 หน่วย เนื่องจากประชาชนจะถือเงินด้วยเหตุผล 3 ประการ ตามแนวคิดของเคนส์ (Keynes) คือเพื่อจับจ่ายใช้

สอย เพื่อใช้ขามูกเงิน และเพื่อแก่งกำไร ซึ่งการถือเงินเพื่อแก่งกำไรทำให้ประชาชนต้องคาดคะเนอัตราเงินเพื่อเพื่อวางแผนการถือเงิน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อระดับราคาสินค้า และการถือเงินเพื่อจับจ่ายใช้สอยและใช้ขามูกเงิน จะขึ้นอยู่กับความต้องการถือเงินในอดีตมากกว่าระดับรายได้ในปัจจุบัน เนื่องจากเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ประชาชนจะถือเงินเพียงแก่จำเป็น ซึ่งทราบจำนวนเงินที่จำเป็นต้องถือจากในอดีต และเงินส่วนที่เหลือก็นำไปแสดงหาผลตอบแทนต่างๆ คั้งนั้นรายได้ที่แท้จริงจึงไม่ค่อยมีผลต่อระดับราคาสินค้ามากนัก

5.1.5 ผลผลิตที่แท้จริง

$$\text{Log}(Y)_t = 0.168 + 0.348 \text{Log}(\text{ADD})_t + 0.620 \text{LOG}(Y)_{t-1}$$

(2.60)* (2.46)* (3.85)*

$$R^2 = 0.995 \quad DW = 1.339 \quad SE = 0.038$$

สมการผลผลิตที่แท้จริงถูกกำหนดจากอุปสงค์รวมของสินค้าภายในประเทศและความสามารถในการผลิตสินค้า ซึ่งในที่นี้จะใช้ระดับของผลผลิตที่แท้จริงที่สูงที่สุดในช่วงเวลาก่อนเป็นตัวแทนความสามารถในการผลิต ผลปรากฏว่าตัวแปรทั้งสองส่งผลกระทบต่อผลผลิตที่แท้จริงอย่างมีนัยสำคัญ โดยทั้งอุปสงค์รวมของสินค้าภายในประเทศและผลผลิตที่แท้จริงในช่วงเวลาก่อนมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลผลิตที่แท้จริงในปัจจุบัน ค่าความยืดหยุ่นของผลผลิตที่แท้จริงต่อผลผลิตที่แท้จริงในช่วงเวลาก่อนมากกว่าค่าความยืดหยุ่นของผลผลิตที่แท้จริงต่ออุปสงค์รวมของสินค้าภายในประเทศเกือบ 2 เท่า แสดงว่าในระยะสั้นตัวแปรทั้งสองยังส่งผลกระทบต่อผลผลิตที่แท้จริง แต่ในสมการระยะยาวแล้วผลผลิตที่แท้จริงควรจะขึ้นอยู่กับความสามารถในการผลิตเป็นหลัก โดยในระยะสั้นการเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์รวมของสินค้าภายในประเทศและผลผลิตที่แท้จริงในช่วงเวลาก่อน 1 หน่วย จะทำให้ผลผลิตที่แท้จริงเปลี่ยนแปลงไป 0.348 หน่วย และ 0.620 หน่วยตามลำดับ

5.2 ผลกระทบของดุลการคลังต่อดุลการค้า

ในการศึกษาผลกระทบของดุลการคลังต่อดุลการค้าในกรณีของประเทศไทย จะกำหนดให้ดุลการคลังในรูปมูลค่าทางการเงินลดลง 20% จะส่งผลอย่างไรต่อดุลการค้าที่แท้จริง ซึ่ง

ถ้าเป็นไปตามแนวคิดของ Mundell-Fleming Approach แล้วน่าจะทำให้ดุลการค้าเกิดการเปลี่ยนแปลง และถ้าดุลการค้าที่เกิดขึ้นเลวลง ก็จะเป็นการสอดคล้องกับแนวคิดในเรื่อง Twin Deficits ซึ่งผลการศึกษาปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 5.1 ผลกระทบของดุลการค้าต่อดุลการค้า

หน่วย : พันล้านบาท

ปี	2531	2532	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539	เฉลี่ย
TB	-1.03	-1.11	-1.50	-1.25	-2.06	-2.45	-2.39	-2.53	-4.29	-2.07
TB*	-1.04	-1.13	-1.54	-1.29	-2.08	-2.47	-2.43	-2.57	-4.30	-2.09
	(1.28)	(2.05)	(2.41)	(2.69)	(1.18)	(0.75)	(1.45)	(1.72)	(0.26)	(1.28)

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บแสดงถึงอัตราการเปลี่ยนแปลง

TB = ค่า simulation ของแบบจำลอง

TB* = กรณีที่ดุลการค้าลดลง 20%

จากตารางผลการศึกษาจะเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงของดุลการค้ามีผลกระทบต่อดุลการค้าเพียงเล็กน้อย โดยความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นเป็นความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือเมื่อดุลการค้าขาดดุลเพิ่มขึ้น 20% ต่อปี ส่งผลให้ดุลการค้าขาดดุลเพิ่มขึ้น แต่ก็ไม่ถึง 20% ต่อปี โดยในช่วงปี พ.ศ. 2531-2539 เมื่อดุลการค้าขาดดุลเพิ่มขึ้น 20% ดุลการค้าจะขาดดุลเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ย 1.28 % การเปลี่ยนแปลงในดุลการค้าจะส่งผลทำให้ดุลการค้าเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน แต่มีขนาดที่น้อยกว่า คือถ้าดุลการค้าปรับตัวดีขึ้น ดุลการค้าก็จะดีขึ้นตาม แต่ก็มีอัตราการปรับตัวดีขึ้นน้อยกว่าดุลการค้า หรือถ้าดุลการค้าเลวลง ก็ส่งผลให้ดุลการค้าเลวลงด้วย แต่ก็ไม่เท่ากับอัตราการปรับตัวของดุลการค้า และความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นเป็นความสัมพันธ์ในระยะสั้น เนื่องจากใช้แบบจำลองเศรษฐศาสตร์มหภาคในรูปแบบของ short run ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นปีต่อปี เมื่อกำหนดให้ดุลการค้าลดลง 20% จะส่งผลอย่างไรต่อดุลการค้าในปีนั้น ในขณะที่งานศึกษานี้ไม่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ที่มีในปัดๆ ไป เนื่องจากข้อจำกัดทางด้านแบบจำลอง ดังนั้นถึงแม้ว่าจะหาความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในปีถัดๆ ไป ก็อาจจะไม่พบความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในแบบจำลองในระยะสั้นที่มีตัวแปร lag เพียงแค่ช่วงเวลาเดียว (t-1) ทำให้สามารถอธิบายต่อไปได้เพียงปีถัดไป (t) ดังนั้นในงานศึกษานี้จึงไม่ศึกษาความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และไม่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในระยะยาว ดังนั้นเป็นไปได้ว่าในระยะยาวแล้ว การขาดดุลการค้าจะส่งผล

กระทบทำให้ดุลการค้าลดลง มากกว่าในกรณีผลกระทบในระยะสั้น เนื่องจากต้องรวมผลกระทบในปีก่อนๆ เข้าไปด้วย กล่าวได้ว่าในระยะยาวแล้ว ถ้ารัฐบาลใช้จ่ายเพิ่มขึ้นจนทำให้ดุลการค้าลดลง 20 % ทุกปี จะทำให้ดุลการค้าลดลงมากกว่า 1.28 % ต่อปี และน่าจะมีมูลค่าเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากต้องรวมผลกระทบในปีก่อนๆ เข้าไปเรื่อยๆ

จากตารางที่ 5.1 ซึ่งเป็นการศึกษาในระยะสั้น จะพบว่าถึงแม้จะมีความสัมพันธ์เกิดขึ้นระหว่างการขาดดุลการค้ากับการขาดดุลการค้า ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดในเรื่อง Twin Deficits แต่ก็ไม่ชัดเจนมากนัก เนื่องจากเป็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในระยะสั้น ยกตัวอย่างเช่น ในปี พ.ศ. 2537 ดุลการค้าที่ลดลง 20 % ทำให้ดุลการค้าเพิ่มขึ้นเพียง 1.45 % เท่านั้น เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว จะเห็นว่าดุลการค้ามีส่วนในการกำหนดการขาดดุลการค้า แม้ว่าจะไม่มากนักก็ตาม

จากผลการศึกษาดังกล่าวสามารถกล่าวได้ว่ายังสอดคล้องกับแนวคิดของ Mundell-Fleming Approach และเป็นไปตามแนวคิดในเรื่อง Twin Deficits แม้ว่าจะไม่มากนักก็ตาม เนื่องจากเป็นความสัมพันธ์ในระยะสั้น แต่ถ้าเป็นความสัมพันธ์ในระยะยาวแล้ว จะพบความสัมพันธ์ที่เพิ่มขึ้น เมื่อนำผลการศึกษาที่ได้ไปเปรียบเทียบกับกรณีของประเทศพัฒนาแล้วอย่างประเทศสหรัฐอเมริกา เช่น Bahmani (1989) พบว่าดุลการค้าสามารถอธิบายดุลบัญชีเดินสะพัดได้ทั้งในระยะสั้นและในระยะยาว นอกจากนี้ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นยังขึ้นอยู่กับช่วงเวลาที่ทำการศึกษา Miller and Russel (1989) อย่างไรก็ตามงานศึกษาส่วนใหญ่ของประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่าดุลการค้าสามารถอธิบายดุลบัญชีเดินสะพัดได้ค่อนข้างดี เช่น Sachs and Roubini (1987) พบว่าดุลการค้าลดลง 1 \$ ทำให้ดุลบัญชีเดินสะพัดลดลงอีก 30 เซน

ในส่วนประเทศกำลังพัฒนา งานศึกษาส่วนใหญ่ก็พบว่ามีความสัมพันธ์เกิดขึ้นเช่นเดียวกัน อย่างของ Mansur (1989) ซึ่งพบความสัมพันธ์ในประเทศฟิลิปปินส์ อย่างไรก็ตามในกรณีของประเทศไทยก็มีงานศึกษาที่สนับสนุน และขัดแย้งกับผลการศึกษาที่ Zaidi (1985) กลับพบว่า การขาดดุลบัญชีเดินสะพัดก่อให้เกิดการขาดดุลการค้า ในขณะที่ขาดดุลการค้าไม่ก่อให้เกิดการขาดดุลบัญชีเดินสะพัด แต่งานของ Wipawee (1993) กลับพบว่าทั้งการขาดดุลการค้าและการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดเป็นตัวกำหนดซึ่งกันและกัน ซึ่งความแตกต่างของงานศึกษาทั้งสองน่าจะขึ้นอยู่กับช่วงเวลาที่ใช้ในการศึกษา ในงานศึกษานี้ก็สอดคล้องกับแนวคิดในเรื่อง Twin Deficits แม้ว่าดุลการค้าที่ลดลงจะทำให้ดุลการค้าลดลงเพียงเล็กน้อย แต่ความสัมพันธ์ก็เป็นไปในทิศทางเดียวกันเสมอ เห็นได้จากผลการศึกษาตาราง ถ้าจะพิจารณาถึงสาเหตุที่เมื่อเปรียบเทียบระหว่างการขาด

ดุลการคลังกับการขาดดุลการค้าแล้ว พบว่ามีข้อแตกต่างกันมาก อาจจะมาจากการที่กำหนดให้ดุลการคลังเลวลง 20 % โดยที่ดุลการคลังที่เลวลงมาจากการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายรัฐบาลเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ยังเป็นการเปรียบเทียบในรูปมูลค่าที่เป็นตัวเงินและในรูปมูลค่าที่แท้จริง คือดุลการคลังที่เป็นตัวเงินเลวลง 20 % ถ้ามองในรูปมูลค่าที่แท้จริงแล้วดุลการคลังในรูปมูลค่าที่แท้จริงจะต้องเลวลงไม่ถึง 20 % เพราะต้องหักด้วยอัตราเงินเฟ้อที่เกิดขึ้น และรายจ่ายรัฐบาลที่เพิ่มขึ้นนั้น ถ้าคิดในรูปของมูลค่าที่แท้จริงก็อาจจะไม่มากนัก คือไม่มีทางถึง 20% ได้ สรุปได้ว่าในกรณีประเทศไทย การขาดดุลการคลังส่งผลให้ดุลการค้าเลวลง แต่ก็ไม่มากนัก

ในส่วนของการศึกษาในเรื่องผลกระทบต่อรายรับรัฐบาล ซึ่งเป็นการศึกษาว่าการเปลี่ยนแปลงของดุลการคลังจะส่งผลกระทบต่อรายรับรัฐบาลมากน้อยอย่างไร โดยการเปลี่ยนแปลงของดุลการคลังที่เกิดขึ้นมาจากการเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายรัฐบาลเพียงอย่างเดียว ดังนั้นถ้าผลกระทบที่มีต่อรายรับรัฐบาลมีน้อยมากหรือแทบไม่มีเลย ก็จะส่งผลทำให้ดุลการคลังที่เกิดขึ้นจริงเป็นไปตามที่รัฐบาลกำหนดไว้แต่แรก กล่าวได้ว่ารัฐบาลสามารถคำนวณผลกระทบที่เกิดขึ้นได้ง่ายและค่อนข้างแม่นยำ ซึ่งก็จะสนับสนุนผลการศึกษาดังกล่าว เนื่องจากภายหลังจากที่รัฐบาลดุลการคลังเลวลงแล้ว โดยเพิ่มรายจ่ายเพียงอย่างเดียว ดุลการคลังที่เกิดขึ้นจริงหลังจากรัฐบาลใช้จ่ายไปแล้วยังเท่าเดิม หรือรัฐบาลมีรายรับไม่เปลี่ยนแปลง แต่ถ้ารายรับรัฐบาลเปลี่ยนแปลงไปพบสมควรหรือเปลี่ยนแปลงไปมาก ก็ทำให้ดุลการคลังที่เกิดขึ้นจริงไม่เป็นไปตามที่คาดการณ์ไว้ นอกจากนี้ทิศทางของผลกระทบยังมีผลต่อขนาดของนโยบายการคลังที่รัฐบาลจะใช้อีกด้วย โดยถ้าการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายรัฐบาลส่งผลให้รายรับรัฐบาลเพิ่มขึ้น ก็จะเป็นผลดี เนื่องจากดุลการคลังที่เกิดขึ้นจริงจะต้องดีกว่าดุลการคลังที่ตั้งเป้าไว้ แต่ถ้าผลกระทบที่เกิดขึ้นเป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม การเพิ่มขึ้นของรายจ่ายรัฐบาล ส่งผลให้ดุลการคลังที่เกิดขึ้นจริงจะต้องแย่ลงกว่าดุลการคลังที่ตั้งเป้าไว้ โดยผลการศึกษานี้ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 5.2 ผลกระทบของดุลการคลังต่อรายรับรัฐบาล

หน่วย : ล้านบาท

ปี	2531	2532	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539	เฉลี่ย
GR	236.39	312.02	379.12	446.95	516.41	575.57	653.66	783.75	893.05	532.99
GR*	236.58	312.37	379.71	447.53	516.81	575.88	654.23	784.54	893.25	533.43
	(0.08)	(0.11)	(0.15)	(0.13)	(0.08)	(0.05)	(0.09)	(0.10)	(0.02)	(0.08)

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บแสดงถึงอัตราการเปลี่ยนแปลง

GR = ค่า simulation ของแบบจำลอง
 GR* = กรณีที่ดุลการคลังลดลง 20%

จากตารางพบว่าแทบจะไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างดุลการคลังที่ลดลงกับรายรับรัฐบาลเลย แม้ว่า การเพิ่มรายจ่ายรัฐบาลจะทำให้ดุลการคลังลดลง 20 % แต่ก็ไม่ทำให้รายรับรัฐบาลในรูปตัวเงินเปลี่ยนแปลงไปน้อยมาก หรืออาจจะกล่าวได้ว่าดุลการคลังที่ลดลงไม่ส่งผลกระทบต่อรายรับรัฐบาล หรืออีกนัยหนึ่งคือถึงแม้รายจ่ายรัฐบาลจะเพิ่มขึ้น แต่ก็ไม่ได้ทำให้รายรับรัฐบาลเปลี่ยนแปลงไปด้วย หรือเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยเท่านั้น อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นเป็นความสัมพันธ์ในระยะสั้นเท่านั้น ยกตัวอย่างเช่น ปี พ.ศ. 2536 จะเห็นว่า การที่ดุลการคลังในรูปตัวเงินลดลง 20 % ทำให้รายรับรัฐบาลในรูปตัวเงินเพิ่มขึ้น 0.05% เท่านั้น ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นเป็นไปในทิศทางเดียวกัน แต่น้อยมาก หรือถ้าพิจารณาโดยรวมแล้ว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531-2539 การที่ดุลการคลังลดลง 20 % ต่อปี จะทำให้รายรับรัฐบาลเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยเพียง 0.08% เท่านั้น ซึ่งถือว่าน้อยมาก แสดงว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการศึกษาในเรื่องของผลกระทบของดุลการคลังต่อดุลการค้ำมีความแม่นยำมากยิ่งขึ้น กล่าวคือดุลการคลังที่เกิดขึ้นจริง ใกล้เคียงกับดุลการคลังที่กำหนดไว้

จากผลการศึกษาทำให้รัฐบาลสามารถวางนโยบายได้อย่างชัดเจนและแม่นยำ นอกจากนี้ยังสนับสนุนการใช้นโยบายการคลังของรัฐบาล กล่าวคือไม่ว่ารัฐบาลจะเพิ่มหรือลดรายจ่ายลง ก็ไม่ส่งผลกระทบต่อรายรับรัฐบาล หรืออีกนัยหนึ่งรายรับรัฐบาลในกรณีของประเทศไทยมีความยืดหยุ่นค่อนข้างสูง คือไม่ว่ารัฐบาลจะใช้นโยบายอะไร โดยผ่านทางด้านรายจ่ายเพียงอย่างเดียวแล้ว จะทำให้รายรับรัฐบาลเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเล็กน้อย ซึ่งผลการศึกษาจะเป็นจริงแต่ในระยะสั้น ซึ่งก็สอดคล้องกับแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา เนื่องจากเป็นแบบจำลองในระยะสั้น และผลการศึกษาที่เป็นผลการศึกษาที่เกิดขึ้นปีต่อปี ไม่ได้ต่อเนื่องกัน แต่ถ้าจะวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นในระยะยาว ก็จะต้องรวมผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในปีก่อนๆ เข้าไปด้วย ทำให้กล่าวได้ถ้าเป็นในระยะยาวแล้ว การเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายรัฐบาลจะต้องทำให้รายรับรัฐบาลเปลี่ยนแปลงไป โดยถ้ารายจ่ายรัฐบาลเพิ่มสูงขึ้น จะส่งผลให้รายรับรัฐบาลเพิ่มสูงขึ้นด้วย แต่ถ้ารัฐบาลลดรายจ่ายลงก็จะทำให้รายรับรัฐบาลลดลงไปด้วย เนื่องจากเมื่อพิจารณาผลกระทบแบบต่อเนื่องไปเรื่อยๆ ทุกปี แม้ว่าในปีแรกๆ รายจ่ายรัฐบาลอาจจะไม่ส่งผลกระทบต่อรายรับรัฐบาล แต่เมื่อเวลาผ่านไปช่วงเวลาหนึ่ง รายจ่ายที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปีก็จะส่งผลทำให้รายรับรัฐบาลเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ อย่างมีนัยสำคัญ เพราะว่าการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในรายรับรัฐบาลไม่ได้มาจากการเปลี่ยนแปลงในรายจ่ายที่เกิดขึ้นเพียงปีเดียว แต่เป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นในทุกๆปี ต่อเนื่องสะสมกัน ดังนั้นถ้าเป็นไปใน

ระยะยาวแล้ว ถ้ารัฐบาลใช้นโยบายการคลังแบบขาดดุล โดยเพิ่มรายจ่ายเพียงอย่างเดียว จะส่งผลทำให้รายรับรัฐบาลเพิ่มสูงขึ้น ในที่สุดแล้ววงงบประมาณของรัฐบาลก็จะขาดคุดน้อยกว่าที่ตั้งเป้า ซึ่งก็จะ เป็นผลดีต่อระบบเศรษฐกิจ

การที่กำหนดให้ดุลการคลังลดลง 20% มาจากรายจ่ายรัฐบาลที่เพิ่มขึ้น ดังนั้นสามารถ แสดงรายจ่ายรัฐบาลที่เพิ่มขึ้น เพื่อเปรียบเทียบกับรายรับรัฐบาลที่เกิดขึ้น ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5.3 รายจ่ายรัฐบาลที่เพิ่มขึ้น เมื่อกำหนดให้ดุลการคลังลดลง 20%

หน่วย : ล้านบาท

ปี	2531	2532	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539	เฉลี่ย
G	222.13	262.91	304.70	362.12	442.61	521.07	579.22	642.32	819.08	461.80
G*	229.35	275.98	326.11	382.21	456.36	531.85	599.47	669.32	825.91	477.40
	(3.15)	(4.74)	(6.57)	(5.26)	(3.01)	(2.03)	(3.38)	(4.03)	(0.83)	(3.27)

G = รายจ่ายรัฐบาล

G* = รายจ่ายรัฐบาล กรณีที่ดุลการคลังลดลง 20%

จากตารางที่ 5.3 จะเห็นว่า ถึงแม้จะกำหนดให้ดุลการคลังลดลง 20% แต่รายจ่ายรัฐบาลก็ไม่ได้เพิ่มขึ้นสูงมากนัก อยู่ในระดับ 2-5% ซึ่งเมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531-2539 การที่กำหนดให้ดุลการคลังลดลง 20% รัฐบาลจำเป็นต้องใช้จ่ายเพิ่มขึ้นเพียง 3.27% เท่านั้น ซึ่งถือได้ว่าไม่สูงมากนัก ดังนั้นสิ่งนี้เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้รายรับรัฐบาลเพิ่มขึ้นน้อย ในส่วนของผลกระทบต่อรายรับรัฐบาลแยกประเภทต่างๆ ได้แสดงไว้ในตารางดังนี้

ตารางที่ 5.4 ผลกระทบของดุลการคลังต่อรายรับจากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

หน่วย : ล้านบาท

ปี	2531	2532	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539	เฉลี่ย
PT	22.92	29.97	36.15	48.29	57.27	61.38	69.60	84.27	105.08	57.21
PT*	22.93	30.00	36.19	48.33	57.30	61.40	69.64	84.33	105.09	57.242
	(0.06)	(0.09)	(0.12)	(0.10)	(0.06)	(0.04)	(0.07)	(0.08)	(0.02)	(0.06)

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บแสดงถึงอัตราการเปลี่ยนแปลง

PT = ค่า simulation ของแบบจำลอง
 PT* = กรณีที่ดุลการคลังลดลง 20%

จากตารางที่ 5.4 พบว่า ภายหลังจากแบ่งแยกรายรับรัฐบาลประเภทต่างๆ แล้ว รายรับจากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายรัฐบาลต่ำมาก ยกตัวอย่างเช่น ปี พ.ศ. 2536 ดุลการคลังที่ลดลง 20% จากการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายรัฐบาล ส่งผลให้รายรับจากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเพิ่มขึ้นเพียง 0.04% เท่านั้น เมื่อมองดูโดยรวม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531-2539 พบว่าการที่รายจ่ายรัฐบาลเพิ่มขึ้นจนทำให้ดุลการคลังขาดดุล 20% ทำให้รายรับจากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ย 0.06% อย่างไรก็ตามงานศึกษานี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์เฉพาะในระยะสั้น หมายความว่า การที่รายจ่ายรัฐบาลเพิ่มขึ้น จะส่งผลกระทบต่อรายรับจากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอย่างไรในปีนั้นเท่านั้น ไม่ได้รวมเอาผลกระทบในปีก่อนๆ เข้าไปด้วย ทำให้สามารถมองได้ว่าถ้ารวมผลกระทบในปีก่อนๆ เข้าไป คือมองแบบในระยะยาวแล้ว ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อรายรับจากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต้องมีมากกว่านี้

ส่วนสาเหตุที่ทำให้ดุลการคลังที่ลดลงจากการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายรัฐบาล ส่งผลกระทบต่อรายรับจากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาน้อยมาก มาจากค่าความยืดหยุ่นของรายรับจากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อรายได้ประชาชาติมีค่าไม่สูงมากนัก คือประมาณ 0.4 เนื่องจากรายรับจากภาษีประเภทนี้มีแบบแผนที่ค่อนข้างแน่นอน เพราะจัดเก็บจากรฐานของรายได้ ซึ่งโดยปกติจะไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลงเท่าไรนัก มักจะเพิ่มขึ้นทุกปีอย่างเป็นแบบแผน และรายได้ส่วนใหญ่ก็เป็นพวกเงินเดือนและเบี้ยเลี้ยงของพนักงานบริษัทและข้าราชการเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งมักจะคงที่ในปีนั้นๆ และเพิ่มขึ้นอย่างเป็นระบบ ดังนั้นเมื่อรัฐบาลเพิ่มรายจ่ายขึ้น ถึงแม้ว่าจะทำให้รายได้ประชาชาติเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย แต่ก็ไม่ส่งผลกระทบต่อรายรับจากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามากนัก

ตารางที่ 5.5 ผลกระทบของดุลการคลังต่อรายรับจากภาษีเงินได้นิติบุคคล

หน่วย : ล้านบาท

ปี	2531	2532	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539	เฉลี่ย
CT	26.33	39.03	52.76	67.72	84.01	100.72	119.24	153.45	177.55	91.20
CT*	26.36	39.10	52.90	67.87	84.12	100.81	119.42	153.71	177.61	91.32
	(0.14)	(0.20)	(0.28)	(0.23)	(0.14)	(0.09)	(0.15)	(0.17)	(0.04)	(0.14)

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บแสดงถึงอัตราการเปลี่ยนแปลง

CT = ค่า simulation ของแบบจำลอง
 CT* = กรณีที่ดุลการคลังลดลง 20%

จากตารางที่ 5.5 พบว่า ภายหลังจากแบ่งแยกรายรับรัฐบาลประเภทต่างๆ แล้ว รายรับจากภาษีเงินได้นิติบุคคลได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายรัฐบาลมากกว่ากรณีรายรับจากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยในปี พ.ศ. 2536 ดุลการคลังที่ลดลง 20% จากการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายรัฐบาล ส่งผลให้รายรับจากภาษีเงินได้นิติบุคคลเพิ่มขึ้น 0.09% เมื่อมองดูโดยรวม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531-2539 พบว่าการที่รายจ่ายรัฐบาลเพิ่มขึ้นจนทำให้ดุลการคลังขาดดุล 20% ทำให้รายรับจากภาษีเงินได้นิติบุคคลธรรมดาเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ย 0.14% ในกรณีนี้ก็เช่นเดียวกัน เป็นการศึกษาความสัมพันธ์เฉพาะในระยะสั้น หมายความว่า การที่รายจ่ายรัฐบาลเพิ่มขึ้น จะส่งผลกระทบต่อรายรับจากภาษีเงินได้นิติบุคคลอย่างไรในปีนั้นเท่านั้น ไม่ได้รวมเอาผลกระทบในปีก่อนๆ เข้าไปด้วย ทำให้สามารถมองได้ว่าถ้ารวมผลกระทบในปีก่อนๆ เข้าไป คือมองแบบในระยะยาวแล้ว ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อรายรับจากภาษีเงินได้นิติบุคคลต้องมีมากกว่านี้

ส่วนสาเหตุที่ทำให้ดุลการคลังที่ลดลงจากการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายรัฐบาล ส่งผลผลกระทบต่อรายรับจากภาษีเงินได้นิติบุคคลธรรมดาค่อนข้างน้อยมาก แต่ก็มากกว่ารายรับจากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มาจากค่าความยืดหยุ่นของรายรับจากภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อรายได้ประชาชาติมีค่าสูงมาก คือประมาณ 0.9 เนื่องจากรายรับจากภาษีประเภทนี้ขึ้นอยู่กับภาวะเศรษฐกิจของประเทศเป็นหลัก ถ้าปีใดเศรษฐกิจดี รายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้นมาก รัฐบาลก็สามารถจัดเก็บภาษีประเภทนี้ได้มาก เนื่องจากมีกำไรมาก แต่ถ้าปีใดเศรษฐกิจตกต่ำ รายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้นน้อยหรือลดลง รัฐบาลก็สามารถจัดเก็บภาษีประเภทนี้ได้บ้าง เนื่องจากธุรกิจอาจจะมีกำไรต่ำหรือขาดทุน ดังนั้นเมื่อรัฐบาลเพิ่มรายจ่ายขึ้น จะทำให้รายได้ประชาชาติเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย เศรษฐกิจมีการขยายตัว ซึ่งส่งผลกระทบต่อรายรับจากภาษีเงินได้นิติบุคคลค่อนข้างมาก เมื่อเปรียบเทียบกับรายรับจากภาษีประเภทอื่นๆ

ตารางที่ 5.6 ผลกระทบของดุลการคลังต่อรายรับจากภาษีการค้า

หน่วย : ล้านบาท

ปี	2531	2532	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539	เฉลี่ย
BUST	42.43	60.40	76.69	95.40	108.91	108.73	116.84	142.68	165.00	101.90
BUST*	42.43	60.40	76.71	95.42	108.93	108.74	116.85	142.70	165.01	101.91
	(0.02)	(0.02)	(0.03)	(0.03)	(0.02)	(0.01)	(0.02)	(0.02)	(0.00)	(0.02)

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บแสดงถึงอัตราการเปลี่ยนแปลง

BUST = ค่า simulation ของแบบจำลอง

BUST* = กรณีที่ดุลการคลังลดลง 20%

จากตารางที่ 5.6 พบว่า ภายหลังจากแบ่งแยกรายรับรัฐบาลประเภทต่างๆ แล้ว รายรับจากภาษีการค้าได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายรัฐบาลน้อยกว่ากรณีรายรับจากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและรายรับจากภาษีเงินได้นิติบุคคล โดยในปี พ.ศ. 2536 ดุลการคลังที่ลดลง 20% จากการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายรัฐบาล ส่งผลให้รายรับจากภาษีการค้าเพิ่มขึ้นเพียง 0.01% เท่านั้น มองได้ว่าแทบจะไม่มีเปลี่ยนแปลง เมื่อมองดูโดยรวม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531-2539 พบว่าการที่รายจ่ายรัฐบาลเพิ่มขึ้นจนทำให้ดุลการคลังขาดดุล 20% ทำให้รายรับจากภาษีการค้าเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยเพียง 0.02% ในกรณีนี้ก็เช่นเดียวกัน เป็นการศึกษาความสัมพันธ์เฉพาะในระยะสั้น หมายความว่ากรณีที่รายจ่ายรัฐบาลเพิ่มขึ้น จะส่งผลต่อรายรับจากภาษีการค้าอย่างไรในปีนั้นเท่านั้น ไม่ได้รวมเอาผลกระทบในปีก่อนๆ เข้าไปด้วย ทำให้สามารถมองได้ว่าถ้ารวมผลกระทบในปีก่อนๆ เข้าไป ก็มองแบบในระยะยาวแล้ว ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อรายรับจากภาษีการค้าต้องมีมากกว่านี้

ส่วนสาเหตุที่ทำให้ดุลการคลังที่ลดลงจากการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายรัฐบาล ส่งผลกระทบต่อรายรับจากภาษีการค้าอย่างมาก มาจากค่าความยืดหยุ่นของรายรับจากภาษีการค้าต่อปริมาณการบริโภค ซึ่งมีค่าไม่สูงนักประมาณ 0.4 และค่าความยืดหยุ่นของปริมาณการบริโภคต่อรายได้ประชาชาติที่ใช้จ่ายได้จริงมีค่าประมาณ 0.4 เช่นเดียวกัน ดังนั้นแม้ว่าการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายรัฐบาลจะทำให้รายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้นก็ตาม แต่ก็ส่งผลให้อุปสงค์การบริโภคเพิ่มขึ้นไม่มากนัก ประกอบกับปริมาณการบริโภคที่ต้องส่งผลต่อไปยังรายรับจากภาษีประเภทนี้ ดังนั้นผลกระทบต่อรายรับจากภาษีการค้าที่เกิดขึ้นจึงต่ำมาก เนื่องจากภาษีการค้ามีฐานภาษีอยู่ที่การใช้จ่ายของภาคเอกชนเป็นหลัก

ตารางที่ 5.7 ผลกระทบของดุลการคลังต่อรายรับจากภาษีการนำเข้า

หน่วย : ล้านบาท

ปี	2531	2532	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539	เฉลี่ย
TM	46.81	65.53	73.44	88.00	92.49	101.93	116.20	136.17	148.49	96.56
TM*	46.87	65.65	73.61	88.17	92.60	102.01	116.35	136.38	148.54	96.69
	(0.13)	(0.18)	(0.25)	(0.20)	(0.12)	(0.08)	(0.14)	(0.15)	(0.04)	(0.13)

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บแสดงถึงอัตราการเปลี่ยนแปลง

TM = ค่า simulation ของแบบจำลอง

TM* = กรณีที่ดุลการคลังลดลง 20%

จากตารางที่ 5.7 พบว่า ภายหลังจากแบ่งแยกรายรับรัฐบาลประเภทต่างๆ แล้ว รายรับจากภาษีการนำเข้าได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายรัฐบาลใกล้เคียงกับกรณีรายรับจากภาษีเงินได้นิติบุคคล โดยในปี พ.ศ. 2536 ดุลการคลังที่ลดลง 20% จากการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายรัฐบาล ส่งผลให้รายรับจากภาษีการนำเข้าเพิ่มขึ้น 0.08% เมื่อพิจารณาโดยรวม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531-2539 พบว่าการที่รายจ่ายรัฐบาลเพิ่มขึ้นจนทำให้ดุลการคลังขาดดุล 20% ทำให้รายรับจากภาษีการนำเข้าเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ย 0.13% ในกรณีนี้ก็เช่นเดียวกัน เป็นการศึกษาความสัมพันธ์เฉพาะในระยะสั้น หมายความว่า การที่รายจ่ายรัฐบาลเพิ่มขึ้น จะส่งผลต่อรายรับจากภาษีการนำเข้าอย่างไรในปีนั้นเท่านั้น ไม่ได้รวมเอาผลกระทบในปีก่อนๆ เข้าไปด้วย ทำให้สามารถมองได้ว่าถ้ารวมผลกระทบในปีก่อนๆ เข้าไป คือมองแบบในระยะยาวแล้ว ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อรายรับจากภาษีการนำเข้าต้องมีมากกว่านี้

ส่วนสาเหตุที่ทำให้ดุลการคลังที่ลดลงจากการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายรัฐบาล ส่งผลกระทบต่อรายรับจากภาษีการนำเข้าค่อนข้างมาก เมื่อเปรียบเทียบกับกรณีรายรับจากภาษีอื่นๆ เห็นได้จากค่าความยืดหยุ่นของรายรับจากภาษีการนำเข้าต่อปริมาณการนำเข้า ซึ่งมีค่าประมาณ 0.5 แต่ค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์การนำเข้าต่อรายได้ประชาชาติที่ใช้จ่ายได้จริงมีค่าถึง 1.3 ดังนั้นการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายรัฐบาลจะทำให้รายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้น และส่งผลทำให้อุปสงค์การนำเข้าเพิ่มขึ้นมากกว่ารายได้ประชาชาติที่เพิ่มขึ้น และปริมาณการนำเข้าก็ส่งผลไปยังรายรับจากภาษีการนำเข้าอีกทอดหนึ่งแม้ว่าความสัมพันธ์ในส่วนนี้จะไม่สูงมาก แต่เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วการเพิ่มขึ้นของรายได้ประชาชาติ ส่งผลให้รายรับจากภาษีการนำเข้าเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 5.8 ผลกระทบของดุลการคลังต่อรายรับจากภาษีสรรพสามิต

หน่วย : ล้านบาท

ปี	2531	2532	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539	เฉลี่ย
SST	59.98	69.71	84.16	86.48	104.83	124.37	145.38	167.02	187.76	114.41
SST*	59.98	69.72	84.19	86.50	104.85	124.38	145.41	167.05	187.76	114.43
	(0.02)	(0.03)	(0.04)	(0.03)	(0.02)	(0.01)	(0.02)	(0.02)	(0.01)	(0.02)

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บแสดงถึงอัตราการเปลี่ยนแปลง

SST = ค่า simulation ของแบบจำลอง

SST* = กรณีที่ดุลการคลังลดลง 20%

จากตารางที่ 5.8 พบว่ากรณีของรายรับจากภาษีสรรพสามิตจะเหมือนกับกรณีรายรับจากภาษีการค้า โดยรายรับจากภาษีสรรพสามิตได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายรัฐบาลน้อยมาก โดยในปี พ.ศ. 2536 ดุลการคลังที่ลดลง 20% จากการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายรัฐบาลส่งผลให้รายรับจากภาษีสรรพสามิตเพิ่มขึ้นเพียง 0.01% เท่านั้น มองได้ว่าแทบจะไม่มีเปลี่ยนแปลง เมื่อมองดูโดยรวม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531-2539 พบว่าการที่รายจ่ายรัฐบาลเพิ่มขึ้นจนทำให้ดุลการคลังขาดดุล 20% ทำให้รายรับจากภาษีสรรพสามิตเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยเพียง 0.02% ในกรณีนี้ก็เช่นเดียวกัน เป็นการศึกษาความสัมพันธ์เฉพาะในระยะสั้น หมายความว่ากรณีที่รายจ่ายรัฐบาลเพิ่มขึ้นจะส่งผลต่อรายรับจากภาษีสรรพสามิตอย่างไรในปีนั้นเท่านั้น ไม่ได้รวมเอาผลกระทบในปีก่อนๆ เข้าไปด้วย ทำให้สามารถมองได้ว่าถ้ารวมผลกระทบในปีก่อนๆ เข้าไป ก็มองแบบในระยะยาวแล้ว ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อรายรับจากภาษีสรรพสามิตต้องมีมากกว่านี้

ส่วนสาเหตุที่ทำให้ดุลการคลังที่ลดลงจากการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายรัฐบาล ส่งผลกระทบต่อรายรับจากภาษีสรรพสามิตน้อยมาก มาจากค่าความยืดหยุ่นของรายรับจากภาษีสรรพสามิตต่อปริมาณการบริโภค ซึ่งมีค่าไม่สูงนักประมาณ 0.5 และค่าความยืดหยุ่นของปริมาณการบริโภคต่อรายได้ประชาชาติที่ใช้จ่ายได้จริงมีค่าประมาณ 0.4 ดังนั้นแม้ว่าการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายรัฐบาลจะทำให้รายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้นก็ตาม แต่ก็ส่งผลให้อุปสงค์การบริโภคเพิ่มขึ้นไม่มากนัก ประกอบกับปริมาณการบริโภคที่ต้องส่งผลต่อไปยังรายรับจากภาษีประเภทนี้ ดังนั้นผลกระทบต่อรายรับจากภาษีสรรพสามิตที่เกิดขึ้นจึงต่ำมาก เนื่องจากภาษีสรรพสามิตมีฐานภาษีอยู่ที่ใช้จ่ายของภาคเอกชนเป็นหลัก

ตารางที่ 5.9 ผลกระทบของดุลการคลังต่อรายรับอื่นๆ

หน่วย : ล้านบาท

ปี	2531	2532	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539	เฉลี่ย
OTH	37.93	47.38	55.93	61.08	68.90	78.45	86.40	100.16	109.18	71.71
OTH*	37.98	47.47	56.08	61.22	68.99	78.52	86.53	100.33	109.21	71.827
	(0.14)	(0.20)	(0.28)	(0.23)	(0.14)	(0.09)	(0.15)	(0.17)	(0.04)	(0.15)

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บแสดงถึงอัตราการเปลี่ยนแปลง

OTH = ค่า simulation ของแบบจำลอง

OTH* = กรณีที่ดุลการคลังเลวลง 20%

จากตารางที่ 5.9 พบว่า ภายหลังจากแบ่งแยกรายรับรัฐบาลประเภทต่างๆ แล้ว รายรับอื่นๆ ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายรัฐบาลใกล้เคียงกับกรณีรายรับจากภาษีเงินได้นิติบุคคล โดยในปี พ.ศ. 2536 ดุลการคลังที่เลวลง 20% จากการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายรัฐบาล ส่งผลให้รายรับอื่นๆ เพิ่มขึ้น 0.09% เมื่อมองดูโดยรวม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531-2539 พบว่าการที่รายจ่ายรัฐบาลเพิ่มขึ้นจนทำให้ดุลการคลังขาดดุล 20% ทำให้รายรับอื่นๆ เพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ย 0.15% ในกรณีนี้ก็เช่นเดียวกัน เป็นการศึกษาความสัมพันธ์เฉพาะในระยะสั้น ถ้าศึกษาในระยะยาวแล้ว ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อรายรับอื่นๆ น่าจะมีมากกว่านี้

ส่วนสาเหตุที่ทำให้ดุลการคลังที่เลวลงจากการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายรัฐบาล ส่งผลกระทบต่อรายรับอื่นๆ ค่อนข้างมากเมื่อเทียบกับกรณีรายรับจากภาษีอื่นๆ มาจากค่าความยืดหยุ่นของรายรับอื่นๆ ต่อรายได้ประชาชาติมีค่าสูงมาก คือประมาณ 0.9 เนื่องจากรายรับจากภาษีประเภทนี้ขึ้นอยู่กับภาวะเศรษฐกิจของประเทศเป็นหลัก ถ้าปีใดเศรษฐกิจดี รายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้นมาก รัฐบาลก็สามารถจัดเก็บภาษีประเภทนี้ได้มาก เนื่องจากประชาชนมีรายได้นั้นมากก็จะใช้จ่ายมากขึ้น มีการทำธุรกรรมเพิ่มขึ้น แต่ถ้าปีใดเศรษฐกิจตกต่ำ รายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้นน้อยหรือลดลง รัฐบาลก็สามารถจัดเก็บภาษีประเภทนี้ได้บ้าง เนื่องจากประชาชนจะระมัดระวังการใช้จ่ายของตนเอง ค่าธรรมเนียมต่างๆ ที่รัฐบาลจัดเก็บได้ก็ลดน้อยลง สรุปได้ว่าเมื่อรัฐบาลเพิ่มรายจ่ายขึ้น จะทำให้รายได้ประชาชาติเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย เศรษฐกิจมีการขยายตัว ซึ่งส่งผลต่อรายรับอื่นๆ ค่อนข้างมากเมื่อเปรียบเทียบกับรายรับจากภาษีประเภทอื่นๆ

จากผลกระทบต่อรายรับประเภทต่างๆ ของรัฐบาลสามารถสรุปเป็นตารางโดยแสดงค่าเฉลี่ยของเปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงในช่วงปี พ.ศ. 2531-2539 ได้ดังนี้

ตารางที่ 5.10 สรุปผลกระทบของดุลการคลังต่อรายรับรัฐบาลประเภทต่างๆ

ปี	เฉลี่ย	อันดับ
PT*	0.06	4
CT*	0.14	2
BUST*	0.02	5
TM*	0.13	3
SST*	0.02	5
OTH*	0.15	1

จากตารางที่ 5.10 เป็นการสรุปผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อรายรับรัฐบาลประเภทต่างๆ เมื่อกำหนดให้ดุลการคลังลดลง 20% และดุลการคลังที่ลดลงมาจากการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายรัฐบาลเพียงอย่างเดียว ผลปรากฏว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของเปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงของรายรับประเภทต่างๆ ที่เกิดขึ้นในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมา พบว่าการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายรัฐบาลทำให้ดุลการคลังลดลง 20% ส่งผลให้รายรับอื่นๆ เพิ่มขึ้นมากที่สุด โดยเพิ่มขึ้น 0.15% รองลงมาคือรายรับจากภาษีสรรพสามิตและรายรับจากภาษีการนำเข้าตามลำดับ โดยเพิ่มขึ้น 0.14% และ 0.13% ตามลำดับ ส่วนรายรับจากภาษีการค้าและรายรับจากภาษีสรรพสามิตมีเปอร์เซ็นต์การเพิ่มขึ้นน้อยที่สุดเพียง 0.02 % เท่านั้นจากผลการศึกษาดังกล่าวสามารถอธิบายได้ดังนี้ เมื่อรัฐบาลใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ส่งผลให้อุปสงค์รวมของสินค้าภายในประเทศเพิ่มสูงขึ้นซึ่งทำให้รายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้นด้วย รายได้ประชาชาติที่เพิ่มขึ้นจะส่งโดยตรงต่อรายรับอื่นๆ และรายรับจากภาษีเงินได้นิติบุคคล เนื่องจากจากรายรับทั้งสองประเภทนี้ขึ้นอยู่กับรายได้ประชาชาติและระบบเศรษฐกิจในขณะนั้นเป็นหลัก นอกจากนี้ยังมีรายรับจากภาษีเงินได้นิติบุคคลธรรมดาและรายรับจากภาษีการนำเข้า ซึ่งขึ้นอยู่กับรายได้ประชาชาติเหมือนกัน แต่ก็ไม่มากนัก ในส่วนของรายรับจากภาษีการค้าและรายรับจากภาษีสรรพสามิตได้รับผลกระทบค่อนข้างน้อยมาก เนื่องจากรายได้ประชาชาติที่เพิ่มขึ้น จากการใช้จ่ายของรัฐบาล จะต้องส่งความสัมพันธ์ผ่านไปยังปริมาณการบริโภค ซึ่งเป็นตัวกำหนดขนาดของรายรับทั้งสองประเภท แต่ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นค่อนข้างต่ำ เนื่องจากเมื่อรายได้เพิ่มขึ้น ประชาชนจะบริโภคเพิ่มขึ้น แต่ก็ไม่มากนัก เนื่องจากยังติดอยู่กับแบบ

แผนการบริโภคแบบเดิม กล่าวคือยังติดกับการใช้จ่ายในรายได้ที่เคยมีในช่วงเวลา ก่อน ดังนั้นถึงแม้ว่ารายได้จะเพิ่มขึ้น แต่ในระยะสั้นแล้วจะไม่ส่งผลกระทบต่อไร่นัก ในกรณีของรายรับประเภทอื่นๆ ก็เหมือนกัน แต่ถ้าเป็นในระยะยาวหรือประชาชนมีเวลาในการปรับตัว ผลกระทบของรายจ่ายรัฐบาลจะส่งผลทำให้รายรับรัฐบาลเปลี่ยนแปลงไปมากกว่าผลกระทบในระยะสั้น

5.3 ผลกระทบของการใช้นโยบายการคลัง ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ

ในส่วนนี้จะเป็นการศึกษาถึงผลกระทบของการใช้นโยบายการคลังในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ โดยการใช้นโยบายการคลังแบบขยายตัว เนื่องจากในช่วงปี พ.ศ. 2531-2539 ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะใช้งบประมาณแบบสมดุลมาโดยตลอด แต่ดุลการคลังที่เกิดขึ้นจริงกลับเกิดดุลมาโดยตลอด ดังนั้นเพื่อที่จะศึกษาถึงแนวทางและประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหา จึงสมมุติให้รัฐบาลใช้นโยบายการคลังแบบขยายตัว แล้วศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อระบบเศรษฐกิจ โดยแนวทางหรือรูปแบบที่รัฐบาลจะเลือกใช้ ก็อนโยบายการคลังแบบสมดุลและขาดดุล 2% ของ GDP โดยในกรณีของการตั้งงบประมาณขาดดุล รัฐบาลจะต้องหาแหล่งเงินทุนมาชดเชย ซึ่งจะแบ่งเป็นแหล่งเงินทุนจากภายในประเทศและภายนอกประเทศ ดังนั้นสามารถแยกเป็นกรณีต่างๆ ได้ดังนี้

กรณีที่ 1 รัฐบาลใช้นโยบายการคลังแบบสมดุล โดยกำหนดให้รายจ่ายรัฐบาลเท่ากับรายรับรัฐบาล

กรณีที่ 2 รัฐบาลใช้นโยบายการคลังแบบขาดดุล โดยขาดดุล 2% ของ GDP และรัฐบาลชดเชยโดยกู้ยืมจากภายนอกประเทศ ในกรณีนี้จะทำให้ปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นเนื่องจากมีเงินไหลเข้ามาในประเทศ นอกจากนี้อุปสงค์รวมของสินค้าภายในประเทศก็เพิ่มขึ้นด้วย

กรณีที่ 3 รัฐบาลใช้นโยบายการคลังแบบขาดดุล โดยขาดดุล 2% ของ GDP และรัฐบาลชดเชยโดยกู้ยืมจากภายในประเทศ ในกรณีนี้จะไม่ทำให้ปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลง แต่ก็ทำให้อุปสงค์รวมของสินค้าภายในประเทศก็เพิ่มขึ้นด้วย

อย่างไรก็ตามในงานศึกษานี้มีสมมุติฐานที่สำคัญคือ การเพิ่มขึ้นของปริมาณเงินจะไม่ส่งผลทำให้รายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้น แต่จะทำให้ระดับราคาสินค้าเพิ่มสูงขึ้นแทน หรืออีกนัยหนึ่งคือ การเปลี่ยนแปลงของระดับราคาสินค้า (P) จะมากกว่าการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงิน (M) ซึ่งสมมุติฐานนี้อาจทำให้ผลการศึกษาไม่เป็นไปตามกรณีปกติทั่วไป และผลการศึกษาที่เกิดขึ้นอาจจะไม่ถูกต้องนัก ซึ่งถือได้ว่าเป็นจุดอ่อนของงานศึกษานี้

ตารางที่ 5.11 ผลกระทบต่อรายได้ประชาชาติที่แท้จริง

หน่วย : พันล้านบาท

ปี	2535	2536	2537	2538	2539	ผล
Y	25.55	27.63	30.54	33.35	36.30	
Y1	25.83	27.82	30.80	33.79	36.53	เพิ่มขึ้น
Y2	25.97	27.96	30.96	33.96	36.72	เพิ่มขึ้น
Y3	26.04	28.04	31.04	34.05	36.83	เพิ่มขึ้น

Y = รายได้ประชาชาติที่แท้จริง

Y1 = รายได้ประชาชาติหลังจากรัฐบาลใช้นโยบายการคลังแบบสมดุล

Y2 = รายได้ประชาชาติหลังจากรัฐบาลใช้นโยบายการคลังแบบขาดดุล 2% ของ GDP โดยส่วนที่ขาดดุลชดเชยจากภายนอกประเทศ

Y3 = รายได้ประชาชาติหลังจากรัฐบาลใช้นโยบายการคลังแบบขาดดุล 2% ของ GDP โดยส่วนที่ขาดดุลชดเชยจากภายในประเทศ

จากตารางที่ 5.10 ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อรายได้ประชาชาติที่แท้จริงจากการใช้นโยบายการคลังแบบขาดดุล 2% ของ GDP ส่งผลในทิศทางเดียวกับที่คาดการณ์ไว้ คือเมื่อรัฐบาลใช้นโยบายการคลังแบบขยายตัวโดยการเพิ่มรายจ่ายรัฐบาลให้สูงขึ้น จะส่งผลทำให้รายได้ประชาชาติที่แท้จริงเพิ่มขึ้นด้วย เนื่องจากการขยายตัวของรายจ่ายรัฐบาลไปกระตุ้นอุปสงค์รวมของสินค้าภายในประเทศ ทำให้ประเทศมีการผลิตสินค้ากันมากขึ้น ส่งผลให้ผลผลิตที่แท้จริงเพิ่มสูงขึ้น และทำให้รายได้ประชาชาติที่แท้จริงเพิ่มสูงขึ้นด้วย เมื่อแยกพิจารณาเป็นกรณีต่างๆ พบว่าในกรณีที่รัฐบาลใช้นโยบายการคลังแบบขยายตัว โดยการเพิ่มรายจ่าย และเลือกใช้งบประมาณแบบสมดุล ผลปรากฏว่ารายจ่ายรัฐบาลที่เพิ่มขึ้นส่งผลให้รายได้ประชาชาติที่แท้จริงสูงขึ้น แต่ถ้าเทียบกับกรณีที่รัฐบาลเลือกใช้นโยบายการคลังแบบขาดดุล 2 % ของ GDP พบว่ากรณีที่รัฐบาลใช้นโยบายการคลังแบบขาดดุล 2% ของ GDP จะส่งผลทำให้รายได้ประชาชาติที่แท้จริงสูงขึ้นมากกว่า กล่าวได้ว่ายิ่งรัฐบาลใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้นเพียงใด ก็จะเป็นการกระตุ้นระบบเศรษฐกิจมากเพียงนั้น ดังนั้นรายได้ประชาชาติที่แท้จริงซึ่งแปรผันตามรายจ่ายรัฐบาล จึงเพิ่มขึ้นเมื่อรายจ่ายรัฐบาลสูงขึ้น

ในส่วนของ การชดเชยการขาดดุลทางการคลัง แม้ว่าจะใช้นโยบายการคลังแบบขาดดุล 2% ของ GDP เหมือนกัน แต่ผลที่ได้ก็แตกต่างกัน เมื่อเงินทุนที่ชดเชยการขาดดุลของรัฐบาลมา

จากแหล่งที่ต่างกัน โดยถ้าแหล่งเงินทุนที่ซบเซาการขาดดุลมาจากภายในประเทศแล้ว จะทำให้รายได้ประชาชาติที่แท้จริงเพิ่มขึ้นมากกว่ากรณีที่แหล่งเงินทุนที่ซบเซาการขาดดุลมาจากภายนอกประเทศอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากถ้ารัฐบาลกู้ยืมเงินจากภายนอกประเทศเพื่อชดเชยการขาดดุล จะทำให้ปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจเพิ่มสูงขึ้น ปริมาณเงินที่เพิ่มขึ้น จะส่งผลให้ระดับราคาสินค้าเพิ่มสูงขึ้นด้วย เกิดปัญหาเงินเฟ้อตามมา ทำให้มูลค่าที่แท้จริงลดต่ำลง ดังนั้นอุปสงค์รวมของสินค้าภายในประเทศจึงลดลงไปด้วย รายได้ประชาชาติที่แท้จริงก็ลดลง อย่างไรก็ตาม ผลจากการเพิ่มรายจ่ายรัฐบาล ทำให้รายได้ประชาชาติที่แท้จริงเพิ่มสูงขึ้นมากกว่าผลจากระดับราคาสินค้าที่เพิ่มขึ้น ดังนั้นรายได้ประชาชาติที่แท้จริงจึงเพิ่มขึ้น ถึงแม้ว่าจะไม่เท่ากับกรณีที่รัฐบาลชดเชยการขาดดุลโดยกู้ยืมจากภายในประเทศ แต่ก็มากกว่ากรณีที่รัฐบาลเลือกใช้นโยบายการคลังแบบสมดุล กล่าวได้ว่าผลกระทบของรายจ่ายรัฐบาลที่มีต่อรายได้ประชาชาติเด่นชัดกว่าผลกระทบของระดับราคาสินค้าที่เพิ่มขึ้น

จากผลการศึกษา ผลกระทบที่เกิดขึ้นเป็นไปตามสมมุติฐานที่ว่า การเปลี่ยนแปลงของระดับราคาจะมากกว่าการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงิน ดังนั้นปริมาณเงินที่เพิ่มขึ้นจากการกู้ยืมจากต่างประเทศจะทำให้รายได้ประชาชาติที่แท้จริงลดลง เนื่องจากเงินเฟ้อเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งจะทำให้รายได้ประชาชาติที่เกิดขึ้นในกรณีที่กู้ยืมจากภายนอกประเทศน้อยกว่ารายได้ประชาชาติที่เกิดขึ้นในกรณีที่กู้ยืมจากภายในประเทศ แต่เมื่อพิจารณาตามความเป็นจริงแล้ว ผลของปริมาณเงินที่เพิ่มขึ้นจะต้องทำให้รายได้ประชาชาติเพิ่มสูงขึ้นด้วย ประกอบกับการกู้ยืมจากภายนอกประเทศ ทำให้รัฐบาลสามารถใช้จ่ายได้อย่างเต็มที่ โดยที่ภาคเอกชนไม่จำเป็นต้องลดรายจ่ายลงเหมือนกับกรณีที่รัฐบาลกู้ยืมเงินจากภายในประเทศ ทำให้อุปสงค์รวมของสินค้าภายในประเทศในกรณีที่กู้ยืมจากภายนอกประเทศสูงกว่าอุปสงค์รวมของสินค้าภายในประเทศในกรณีที่กู้ยืมจากภายในประเทศ ดังนั้นรายได้ประชาชาติที่เกิดขึ้นในกรณีที่กู้ยืมจากภายนอกประเทศควรจะมากกว่ารายได้ประชาชาติที่เกิดขึ้นในกรณีที่กู้ยืมจากภายในประเทศ

ตารางที่ 5.12 ผลกระทบต่ออุปสงค์การบริโภคภาคเอกชน

หน่วย : พันล้านบาท

ปี	2535	2536	2537	2538	2539	ผล
CHH	14.58	15.71	17.14	18.50	20.01	
CHH1	14.65	15.76	17.21	18.61	20.07	เพิ่มขึ้น
CHH2	14.70	15.82	17.27	18.67	20.13	เพิ่มขึ้น
CHH3	14.70	15.82	17.27	18.68	20.14	เพิ่มขึ้น

CHH = อุปสงค์การบริโภค

CHH1 = อุปสงค์การบริโภคหลังจากรัฐบาลใช้นโยบายการคลังแบบสมดุล

CHH2 = อุปสงค์การบริโภคหลังจากรัฐบาลใช้นโยบายการคลังแบบขาดดุล 2% ของ GDP โดยส่วนที่ขาดดุลชดเชยจากภายนอกประเทศ

CHH3 = อุปสงค์การบริโภคหลังจากรัฐบาลใช้นโยบายการคลังแบบขาดดุล 2% ของ GDP โดยส่วนที่ขาดดุลชดเชยจากภายในประเทศ

จากตารางที่ 5.12 ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่ออุปสงค์การบริโภคจากการใช้นโยบายการคลังแบบขาดดุล 2% ของ GDP ส่งผลในทิศทางเดียวกับที่คาดการณ์ไว้ คือเมื่อรัฐบาลใช้นโยบายการคลังแบบขยายตัวโดยการเพิ่มรายจ่ายรัฐบาลให้สูงขึ้น จะส่งผลทำให้อุปสงค์การบริโภคเพิ่มขึ้นด้วย เนื่องจากการขยายตัวของรายจ่ายรัฐบาลไปกระตุ้นอุปสงค์รวมของสินค้าภายในประเทศ ทำให้ประเทศมีการผลิตสินค้ากันมากขึ้น ส่งผลให้ผลผลิตที่แท้จริงเพิ่มสูงขึ้น และทำให้รายได้ประชาชาติที่แท้จริงเพิ่มสูงขึ้น รายได้ที่สามารถใช้จ่ายได้จริงก็สูงขึ้นตามไปด้วย เมื่อแยกพิจารณาเป็นกรณีต่างๆ พบว่าในกรณีที่รัฐบาลใช้นโยบายการคลังแบบขยายตัว โดยการเพิ่มรายจ่าย และเลือกใช้งบประมาณแบบสมดุล ผลปรากฏว่ารายจ่ายรัฐบาลที่เพิ่มขึ้นส่งผลให้อุปสงค์การบริโภคสูงขึ้น แต่ถ้าเทียบกับกรณีที่รัฐบาลเลือกใช้นโยบายการคลังแบบขาดดุล 2% ของ GDP พบว่ากรณีที่รัฐบาลใช้นโยบายการคลังแบบขาดดุล 2% ของ GDP จะส่งผลทำให้อุปสงค์การบริโภคสูงขึ้นมากกว่า กล่าวได้ว่ายิ่งรัฐบาลใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้นเพียงใด ก็จะเป็นการกระตุ้นระบบเศรษฐกิจมากเพียงนั้น ดังนั้นอุปสงค์การบริโภคซึ่งแปรผันตามรายได้ที่สามารถใช้จ่ายได้จริง จึงเพิ่มขึ้นเมื่อรายจ่ายรัฐบาลสูงขึ้น

ในส่วนของการชดเชยการขาดดุลทางการคลัง พบว่าไม่ว่าจะใช้นโยบายการคลังแบบขาดดุล 2% ของ GDP โดยการชดเชยการขาดดุลแบบใดก็ตาม ผลที่ได้ใกล้เคียงกันมากหรือกล่าวได้ว่าเหมือนกัน โดยแหล่งเงินทุนที่ชดเชยการขาดดุลไม่มีผลต่ออุปสงค์การบริโภค แต่สิ่งที่กำหนดอุปสงค์การบริโภคมาจากรายได้ที่สามารถใช้จ่ายได้จริง ซึ่งเพิ่มขึ้นเมื่อรายได้ประชาชาติที่แท้จริงเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม งานศึกษานี้ก็สามารถอธิบายได้ว่าทำไมอุปสงค์การบริโภคในกรณีที่ชดเชยโดยกู้ยืมจากภายนอกประเทศจึงน้อยกว่ากรณีที่กู้ยืมจากภายในประเทศเล็กน้อย เพราะถ้ารัฐบาลกู้ยืมเงินจากภายนอกประเทศเพื่อชดเชยการขาดดุล จะทำให้ปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจเพิ่มสูงขึ้น ปริมาณเงินที่เพิ่มขึ้น จะส่งผลให้ระดับราคาสินค้าเพิ่มสูงขึ้นด้วย เกิดปัญหาเงินเฟ้อตามมา ทำให้มูลค่าที่แท้จริงลดลง ดังนั้นอุปสงค์การบริโภคจึงลดลงไปด้วย เนื่องจากรายได้ที่สามารถใช้จ่ายได้จริงลดลง แต่ก็น้อยมาก สรุปได้ว่าผลจากการเพิ่มรายจ่ายรัฐบาล ทำให้อุปสงค์การบริโภคเพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่ผลจากระดับราคาสินค้าที่เพิ่มขึ้นน้อยมาก กล่าวได้ว่าผลกระทบของรายจ่ายรัฐบาลที่มีต่ออุปสงค์การบริโภค เค่นชัดกว่าผลกระทบของระดับราคาสินค้าที่เพิ่มขึ้น

จากผลการศึกษา ผลกระทบที่เกิดขึ้นเป็นไปตามสมมุติฐานที่ว่า การเปลี่ยนแปลงของระดับราคาจะมากกว่าการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงิน ดังนั้นปริมาณเงินที่เพิ่มขึ้นจากการกู้ยืมจากต่างประเทศจะทำให้รายได้ประชาชาติที่แท้จริงลดลง เนื่องจากเงินเฟ้อเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งจะทำให้รายได้ประชาชาติที่เกิดขึ้นในกรณีที่กู้ยืมจากภายนอกประเทศน้อยกว่ารายได้ประชาชาติที่เกิดขึ้นในกรณีที่กู้ยืมจากภายในประเทศ ส่งผลให้อุปสงค์การบริโภคภาคเอกชนในกรณีที่กู้ยืมจากภายในประเทศมากกว่ากรณีที่กู้ยืมจากภายนอกประเทศ แต่เมื่อพิจารณาตามความเป็นจริงแล้ว ผลของปริมาณเงินที่เพิ่มขึ้นจะต้องทำให้รายได้ประชาชาติเพิ่มสูงขึ้นด้วย ประกอบกับการกู้ยืมจากภายนอกประเทศทำให้รัฐบาลสามารถใช้จ่ายได้อย่างเต็มที่ โดยที่ภาคเอกชนไม่จำเป็นต้องลดรายจ่ายลงเหมือนกับกรณีที่รัฐบาลกู้ยืมเงินจากภายในประเทศ ทำให้อุปสงค์รวมของสินค้าภายในประเทศในกรณีที่กู้ยืมจากภายนอกประเทศสูงกว่าอุปสงค์รวมของสินค้าภายในประเทศในกรณีที่กู้ยืมจากภายในประเทศ ดังนั้นอุปสงค์การบริโภคภาคเอกชนในกรณีที่กู้ยืมจากภายนอกประเทศควรจะมากกว่าอุปสงค์การบริโภคภาคเอกชนในกรณีที่กู้ยืมจากภายในประเทศ

ตารางที่ 5.13 ผลกระทบต่ออุปสงค์การลงทุนภาคเอกชน

หน่วย : พันล้านบาท

ปี	2535	2536	2537	2538	2539	ผล
IHH	7.53	8.74	10.41	12.12	14.06	
IHH1	7.65	8.83	10.53	12.35	14.19	เพิ่มขึ้น
IHH2	7.73	8.92	10.65	12.48	14.35	เพิ่มขึ้น
IHH3	7.74	8.93	10.66	12.49	14.36	เพิ่มขึ้น

IHH = อุปสงค์การลงทุน

IHH1 = อุปสงค์การลงทุนหลังจากรัฐบาลใช้นโยบายการคลังแบบสมดุล

IHH2 = อุปสงค์การลงทุนหลังจากรัฐบาลใช้นโยบายการคลังแบบขาดดุล 2% ของ GDP โดยส่วนที่ขาดดุลชดเชยจากภายนอกประเทศ

IHH3 = อุปสงค์การลงทุนหลังจากรัฐบาลใช้นโยบายการคลังแบบขาดดุล 2% ของ GDP โดยส่วนที่ขาดดุลชดเชยจากภายในประเทศ

จากตารางที่ 5.13 ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่ออุปสงค์การลงทุนจากการใช้นโยบายการคลังแบบขาดดุล 2% ของ GDP ส่งผลในทิศทางเดียวกับที่คาดการณ์ไว้ และความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นเหมือนกับกรณีของอุปสงค์การบริโภค คือเมื่อรัฐบาลใช้นโยบายการคลังแบบขยายตัวโดยการเพิ่มรายจ่ายรัฐบาลให้สูงขึ้น จะส่งผลทำให้อุปสงค์การลงทุนเพิ่มขึ้นด้วย เนื่องจากการขยายตัวของรายจ่ายรัฐบาลไปกระตุ้นอุปสงค์รวมของสินค้าภายในประเทศ ทำให้ประเทศมีการผลิตสินค้ากันมากขึ้น ส่งผลให้ผลผลิตที่แท้จริงเพิ่มสูงขึ้น และทำให้รายได้ประชาชาติที่แท้จริงเพิ่มสูงขึ้น รายได้ที่สามารถใช้จ่ายได้จริงก็สูงขึ้นตามไปด้วย ประชาชนก็ทำการลงทุนกันมากขึ้น เมื่อแยกพิจารณาเป็นกรณีต่างๆ พบว่าในกรณีที่รัฐบาลใช้นโยบายการคลังแบบขยายตัว โดยการเพิ่มรายจ่าย และเลือกใช้งบประมาณแบบสมดุล ผลปรากฏว่ารายจ่ายรัฐบาลที่เพิ่มขึ้นส่งผลให้อุปสงค์การลงทุนสูงขึ้น แต่ถ้าเทียบกับกรณีที่รัฐบาลเลือกใช้นโยบายการคลังแบบขาดดุล 2 % ของ GDP พบว่ากรณีที่รัฐบาลใช้นโยบายการคลังแบบขาดดุล 2% ของ GDP จะส่งผลทำให้อุปสงค์การลงทุนสูงขึ้นมากกว่า กล่าวได้ว่ายิ่งรัฐบาลใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้นเพียงใด ก็จะเป็นการกระตุ้นระบบเศรษฐกิจมากเพียงนั้น ดังนั้นอุปสงค์การลงทุนซึ่งแปรผันตามรายได้ที่สามารถใช้จ่ายได้จริง จึงเพิ่มขึ้นเมื่อรายจ่ายรัฐบาลสูงขึ้น

ในส่วนของการชดเชยการขาดดุลทางการคลังก็เหมือนกับกรณีของอุปสงค์การบริโภคคือ พบว่าไม่ว่าจะใช้นโยบายการคลังแบบขาดดุล 2% ของ GDP โดยการชดเชยการขาดดุลแบบใดก็ตาม ผลที่ได้ใกล้เคียงกันมากหรือกล่าวได้ว่าเหมือนกัน โดยแหล่งเงินทุนที่ชดเชยการขาดดุลไม่มีผลต่ออุปสงค์การลงทุน แต่สิ่งที่กำหนดอุปสงค์การลงทุนมาจากรายได้ที่สามารถใช้จ่ายได้จริง ซึ่งเพิ่มขึ้นเมื่อรายได้ประชาชาติที่แท้จริงเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม งานศึกษานี้ก็สามารถอธิบายได้ว่าทำไมอุปสงค์การลงทุนในกรณีที่ชดเชยโดยผู้ยืมจากภายนอกประเทศจึงน้อยกว่ากรณีที่ผู้ยืมจากภายในประเทศเล็กน้อย เพราะถ้ารัฐบาลกู้ยืมเงินจากภายนอกประเทศเพื่อชดเชยการขาดดุล จะทำให้ปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจเพิ่มสูงขึ้น ปริมาณเงินที่เพิ่มขึ้น จะส่งผลให้ระดับราคาสินค้าเพิ่มสูงขึ้นด้วย เกิดปัญหาเงินเฟ้อตามมา ทำให้มูลค่าที่แท้จริงลดต่ำลง รายได้ที่สามารถใช้จ่ายได้จริงก็ลดลงด้วย ดังนั้นอุปสงค์การลงทุนจึงลดลงไปด้วย แต่ก็ลดลงน้อยมาก สรุปได้ว่าผลจากการเพิ่มรายจ่ายรัฐบาล ทำให้อุปสงค์การลงทุนเพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่ผลจากระดับราคาสินค้าที่เพิ่มขึ้นน้อยมาก กล่าวได้ว่าผลกระทบของรายจ่ายรัฐบาลที่มีต่ออุปสงค์การลงทุน เคนซัคกว่าผลกระทบจากระดับราคาสินค้าที่เพิ่มขึ้น

จากผลการศึกษา ผลกระทบที่เกิดขึ้นเป็นไปตามสมมุติฐานที่ว่า การเปลี่ยนแปลงของระดับราคาจะมากกว่าการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินเหมือนกับกรณีอุปสงค์การบริโภคภาคเอกชน ดังนั้นปริมาณเงินที่เพิ่มขึ้นจากการกู้ยืมจากต่างประเทศจะทำให้รายได้ประชาชาติที่แท้จริงลดลง เนื่องจากเงินเฟ้อเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งจะทำให้รายได้ประชาชาติที่เกิดขึ้นในกรณีที่ผู้ยืมจากภายนอกประเทศน้อยกว่ารายได้ประชาชาติที่เกิดขึ้นในกรณีที่ผู้ยืมจากภายในประเทศ ส่งผลให้อุปสงค์การลงทุนภาคเอกชนในกรณีที่ผู้ยืมจากภายในประเทศมากกว่ากรณีที่ผู้ยืมจากภายนอกประเทศ แต่เมื่อพิจารณาตามความเป็นจริงแล้ว ผลของปริมาณเงินที่เพิ่มขึ้นจะต้องทำให้รายได้ประชาชาติเพิ่มสูงขึ้นด้วย ประกอบกับการกู้ยืมจากต่างประเทศ ทำให้รัฐบาลสามารถใช้จ่ายได้อย่างเต็มที่ โดยที่ภาคเอกชนไม่จำเป็นต้องลดรายจ่ายลงเหมือนกับกรณีที่รัฐบาลกู้ยืมเงินจากภายในประเทศ ทำให้อุปสงค์รวมของสินค้าภายในประเทศในกรณีที่ผู้ยืมจากภายนอกประเทศสูงกว่าอุปสงค์รวมของสินค้าภายในประเทศในกรณีที่ผู้ยืมจากภายในประเทศ ดังนั้นอุปสงค์การลงทุนภาคเอกชนในกรณีที่ผู้ยืมจากภายนอกประเทศควรจะมากกว่าอุปสงค์การลงทุนภาคเอกชนในกรณีที่ผู้ยืมจากภายในประเทศ

ตารางที่ 5.14 ผลกระทบต่ออุปสงค์การนำเข้า

หน่วย : พันล้านบาท

ปี	2535	2536	2537	2538	2539	ผล
IMP	9.95	11.32	12.84	14.25	15.68	
IMP1	10.08	11.41	12.97	14.47	15.80	เพิ่มขึ้น
IMP2	10.24	11.59	13.17	14.70	16.05	เพิ่มขึ้น
IMP3	10.18	11.52	13.09	14.61	15.95	เพิ่มขึ้น

IMP = อุปสงค์การนำเข้า

IMP1 = อุปสงค์การนำเข้าหลังจากรัฐบาลใช้นโยบายการคลังแบบสมดุล

IMP2 = อุปสงค์การนำเข้าหลังจากรัฐบาลใช้นโยบายการคลังแบบขาดดุล 2% ของ GDP โดยส่วนที่ขาดดุลชดเชยจากภายนอกประเทศ

IMP3 = อุปสงค์การนำเข้าหลังจากรัฐบาลใช้นโยบายการคลังแบบขาดดุล 2% ของ GDP โดยส่วนที่ขาดดุลชดเชยจากภายในประเทศ

จากตารางที่ 5.14 ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่ออุปสงค์การนำเข้าจากการใช้นโยบายการคลังแบบขาดดุล 2% ของ GDP ส่งผลในทิศทางเดียวกับที่คาดการณ์ไว้ คือเมื่อรัฐบาลใช้นโยบายการคลังแบบขยายตัวโดยการเพิ่มรายจ่ายรัฐบาลให้สูงขึ้น จะส่งผลทำให้อุปสงค์การนำเข้าเพิ่มขึ้นด้วย เนื่องจากการขยายตัวของรายจ่ายรัฐบาลไปกระตุ้นอุปสงค์รวมของสินค้าภายในประเทศ ทำให้ประเทศมีการผลิตสินค้ากันมากขึ้น ส่งผลให้ผลผลิตที่แท้จริงเพิ่มสูงขึ้น และทำให้รายได้ประชาชาติที่แท้จริงเพิ่มสูงขึ้นด้วย เมื่อประชาชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้นก็จะจับจ่ายใช้สอยเพิ่มขึ้นด้วย อุปสงค์การนำเข้าเพิ่มสูงขึ้น เมื่อแยกพิจารณาเป็นกรณีต่างๆ พบว่าในกรณีที่รัฐบาลใช้นโยบายการคลังแบบขยายตัว โดยการเพิ่มรายจ่าย และเลือกใช้งบประมาณแบบสมดุล ผลปรากฏว่ารายจ่ายรัฐบาลที่เพิ่มขึ้นส่งผลให้อุปสงค์การนำเข้าสูงขึ้น แต่ถ้าเทียบกับกรณีที่รัฐบาลเลือกใช้นโยบายการคลังแบบขาดดุล 2% ของ GDP พบว่ากรณีที่รัฐบาลใช้นโยบายการคลังแบบขาดดุล 2% ของ GDP จะส่งผลทำให้อุปสงค์การนำเข้าสูงขึ้นมากกว่า กล่าวได้ว่ายิ่งรัฐบาลใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้นเพียงใด ก็จะเป็นการกระตุ้นระบบเศรษฐกิจมากเพียงนั้น ดังนั้นรายได้ประชาชาติที่แท้จริงซึ่งแปรผันตามรายจ่ายรัฐบาลจึงเพิ่มขึ้นเมื่อรายจ่ายรัฐบาลสูงขึ้น ส่งผลให้อุปสงค์การนำเข้าเพิ่มสูงขึ้นไปด้วย

ในส่วนของการชดเชยการขาดดุลทางการคลัง แม้ว่าจะใช้นโยบายการคลังแบบขาดดุล 2% ของ GDP เหมือนกัน แต่ผลที่ได้ก็แตกต่างกัน เมื่อเงินทุนที่ชดเชยการขาดดุลของรัฐบาลมาจากแหล่งที่ต่างกัน โดยถ้าแหล่งเงินทุนที่ชดเชยการขาดดุลมาจากภายนอกประเทศแล้ว จะทำให้อุปสงค์การนำเข้าเพิ่มขึ้นมากกว่ากรณีแหล่งเงินทุนที่ชดเชยการขาดดุลมาจากภายในประเทศอย่างเห็นได้ชัด เพราะนอกจากผลกระทบของการเพิ่มรายจ่ายรัฐบาลที่มีต่อรายได้ประชาชาติ ซึ่งส่งผลทำให้อุปสงค์การนำเข้าเพิ่มขึ้นอีกทอดหนึ่ง ยังมีผลกระทบจากการที่รัฐบาลกู้ยืมเงินจากภายนอกประเทศเพื่อชดเชยการขาดดุล จะทำให้ปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจเพิ่มสูงขึ้น ปริมาณเงินที่เพิ่มขึ้น จะส่งผลให้ระดับราคาสินค้าเพิ่มสูงขึ้นด้วย เกิดปัญหาเงินเฟ้อตามมา ทำให้มูลค่าที่แท้จริงลดลง ดังนั้นอุปสงค์รวมของสินค้าภายในประเทศจึงลดลงไปด้วย รายได้ประชาชาติที่แท้จริงก็ลดลง อย่างไรก็ตาม ผลจากการเพิ่มรายจ่ายรัฐบาล ทำให้รายได้ประชาชาติที่แท้จริงเพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้ผลจากระดับราคาสินค้าที่เพิ่มขึ้น ทำให้ระดับราคาสินค้าต่างประเทศเทียบกับราคาสินค้าในประเทศถูกลง ดังนั้นประชาชนจะซื้อสินค้าต่างประเทศมากขึ้น อุปสงค์การนำเข้าจึงเพิ่มขึ้นด้วย กล่าวได้ว่าโดยรวมแล้วผลกระทบจากการที่ระดับราคาสินค้าเพิ่มสูงขึ้น จะส่งผลให้อุปสงค์การนำเข้าเพิ่มสูงขึ้นด้วย ดังนั้นการชดเชยการขาดดุลการคลังโดยการกู้ยืมจากต่างประเทศ ทำให้อุปสงค์การนำเข้าเพิ่มขึ้นมากที่สุด ซึ่งส่งผลทำให้ดุลการค้ามีแนวโน้มที่เลวลง รองลงมาคือกรณีที่รัฐบาลชดเชยการขาดดุลโดยกู้ยืมจากภายในประเทศ ซึ่งก็มากกว่ากรณีที่รัฐบาลเลือกใช้นโยบายการคลังแบบสมดุล

จากผลการศึกษา ผลกระทบที่เกิดขึ้นเป็นไปตามสมมุติฐานที่ว่า การเปลี่ยนแปลงของระดับราคาจะมากกว่าการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงิน ดังนั้นปริมาณเงินที่เพิ่มขึ้นจากการกู้ยืมจากต่างประเทศจะทำให้รายได้ประชาชาติที่แท้จริงลดลง เนื่องจากเงินเฟ้อเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งจะทำให้รายได้ประชาชาติที่เกิดขึ้นในกรณีที่กู้ยืมจากภายนอกประเทศน้อยกว่ารายได้ประชาชาติที่เกิดขึ้นในกรณีที่กู้ยืมจากภายในประเทศ อย่างไรก็ตาม ผลที่เกิดขึ้นต่ออุปสงค์การนำเข้าก่อนข้างจะถูกต้อง คืออุปสงค์การนำเข้าในกรณีที่กู้ยืมจากภายในประเทศน้อยกว่ากรณีที่กู้ยืมจากภายนอกประเทศ แต่เมื่อพิจารณาตามความเป็นจริงแล้ว อุปสงค์การนำเข้าในกรณีที่กู้ยืมจากภายนอกประเทศต้องมากกว่านี้ เนื่องจากผลของปริมาณเงินที่เพิ่มขึ้นจะต้องทำให้รายได้ประชาชาติเพิ่มสูงขึ้นด้วย ประกอบกับการกู้ยืมจากภายนอกประเทศ ทำให้รัฐบาลสามารถใช้จ่ายได้อย่างเต็มที่ โดยที่ภาคเอกชนไม่จำเป็นต้องลดรายจ่ายลงเหมือนกับกรณีที่รัฐบาลกู้ยืมเงินจากภายในประเทศ ทำให้อุปสงค์รวมของสินค้าภายในประเทศในกรณีที่กู้ยืมจากภายนอกประเทศสูงกว่าอุปสงค์รวมของสินค้าภายในประเทศในกรณี

ที่กู้ยืมจากภายในประเทศ คำนับอุปสงค์การนำเข้าในกรณีที่กู้ยืมจากภายนอกประเทศควรจะมากกว่าที่แสดงในตาราง

ตารางที่ 5.15 ผลกระทบต่อดุลการค้า

หน่วย : พันล้านบาท

ปี	2535	2536	2537	2538	2539	ผล
TB	-2.06	-2.45	-2.39	-2.53	-4.29	
TB1	-2.19	-2.55	-2.52	-2.76	-4.41	เลวลง
TB2	-2.35	-2.73	-2.73	-2.98	-4.66	เลวลง
TB3	-2.29	-2.65	-2.64	-2.89	-4.56	เลวลง

TB = ดุลการค้า

TB1 = ดุลการค้าหลังจากรัฐบาลใช้นโยบายการคลังแบบสมดุล

TB2 = ดุลการค้าหลังจากรัฐบาลใช้นโยบายการคลังแบบขาดดุล 2% ของ GDP โดยส่วนที่ขาดดุลชดเชยจากภายนอกประเทศ

TB3 = ดุลการค้าหลังจากรัฐบาลใช้นโยบายการคลังแบบขาดดุล 2% ของ GDP โดยส่วนที่ขาดดุลชดเชยจากภายในประเทศ

จากตารางที่ 5.15 ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อดุลการค้าจากการใช้นโยบายการคลังแบบขาดดุล 2% ของ GDP ส่งผลในทิศทางเดียวกับที่คาดการณ์ไว้ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่ต่อเนื่องจากผลกระทบจากการที่อุปสงค์การนำเข้าเพิ่มสูงขึ้น คือเมื่อรัฐบาลใช้นโยบายการคลังแบบขยายตัว โดยการเพิ่มรายจ่ายรัฐบาลให้สูงขึ้น จะส่งผลทำให้อุปสงค์การนำเข้าเพิ่มขึ้นด้วย ทำให้ดุลการค้าเลวลงเนื่องจากการขยายตัวของรายจ่ายรัฐบาลไปกระตุ้นอุปสงค์รวมของสินค้าภายในประเทศ ทำให้ประเทศมีการผลิตสินค้ากันมากขึ้น ส่งผลให้ผลผลิตที่แท้จริงเพิ่มสูงขึ้น และทำให้รายได้ประชาชาติที่แท้จริงเพิ่มสูงขึ้นด้วย เมื่อประชาชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้นก็จะจับจ่ายใช้สอยเพิ่มขึ้นด้วย อุปสงค์การนำเข้าเพิ่มสูงขึ้น ดุลการค้าเลวลง เมื่อแยกพิจารณาเป็นกรณีต่างๆ พบว่าในกรณีที่รัฐบาลใช้นโยบายการคลังแบบขยายตัว โดยการเพิ่มรายจ่าย และเลือกใช้งบประมาณแบบสมดุล ผลปรากฏว่ารายจ่ายรัฐบาลที่เพิ่มขึ้นส่งผลให้ดุลการค้าเลวลง แต่ถ้าเทียบกับกรณีที่รัฐบาลเลือกใช้นโยบายการคลังแบบขาดดุล 2% ของ GDP พบว่ากรณีที่รัฐบาลใช้นโยบายการคลังแบบขาดดุล 2% ของ GDP จะส่งผลทำให้ดุลการค้ามากกว่า กล่าวได้ว่ายิ่งรัฐบาลใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้นเพียงใด ก็จะเป็นการ

กระตุ้นระบบเศรษฐกิจมากเพียงนั้น ดังนั้นรายได้ประชาชาติที่แท้จริงซึ่งแปรผันตามรายจ่ายรัฐบาล จึงเพิ่มขึ้นเมื่อรายจ่ายรัฐบาลสูงขึ้น ส่งผลทำให้อุปสงค์การนำเข้าเพิ่มสูงขึ้น คุณการค่าก็มีแนวโน้มที่ เลวลงตามลำดับ

ในส่วนของการชดเชยการขาดดุลทางการคลัง แม้ว่าจะใช้นโยบายการคลังแบบขาดดุล 2% ของ GDP เหมือนกัน แต่ผลที่ได้ก็แตกต่างกัน เมื่อเงินทุนที่ชดเชยการขาดดุลของรัฐบาลมาจากแหล่งที่ต่างกัน โดยถ้าแหล่งเงินทุนที่ชดเชยการขาดดุลมาจากภายนอกประเทศแล้ว จะทำให้คุณการค่าเลวลงมากกว่ากรณีแหล่งเงินทุนที่ชดเชยการขาดดุลมาจากภายในประเทศอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งเหตุผลก็เป็นไปตามกรณีผลกระทบต่ออุปสงค์การนำเข้า เพราะเป็นผลกระทบที่เนื่องกัน ดังนั้นการชดเชยการขาดดุลการคลังโดยการกู้ยืมจากต่างประเทศ ทำให้อุปสงค์การนำเข้าเพิ่มขึ้นมากที่สุด ซึ่งส่งผลทำให้คุณการค่ามีแนวโน้มที่เลวลงมากที่สุดเช่นกัน รองลงมาคือกรณีที่รัฐบาลชดเชยการขาดดุลโดยกู้ยืมจากภายในประเทศ ซึ่งก็มากกว่ากรณีที่รัฐบาลเลือกใช้นโยบายการคลังแบบสมดุล

จากผลการศึกษา ผลกระทบที่เกิดขึ้นเป็นไปตามสมมุติฐานที่ว่า การเปลี่ยนแปลงของระดับราคาจะมากกว่าการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงิน ดังนั้นปริมาณเงินที่เพิ่มขึ้นจากการกู้ยืมจากต่างประเทศจะทำให้รายได้ประชาชาติที่แท้จริงลดลง เนื่องจากเงินเฟ้อเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งจะทำให้รายได้ประชาชาติที่เกิดขึ้นในกรณีที่กู้ยืมจากภายนอกประเทศน้อยกว่ารายได้ประชาชาติที่เกิดขึ้นในกรณีที่กู้ยืมจากภายในประเทศ อย่างไรก็ตามผลที่เกิดขึ้นต่ออุปสงค์การนำเข้าค่อนข้างจะถูกต้อง ส่งผลให้คุณการค่าที่เกิดขึ้นถูกต้องด้วย คือคุณการค่าในกรณีที่กู้ยืมจากภายในประเทศจะขาดดุลน้อยกว่ากรณีที่กู้ยืมจากภายนอกประเทศ แต่เมื่อพิจารณาตามความเป็นจริงแล้ว อุปสงค์การนำเข้าในกรณีที่กู้ยืมจากภายนอกประเทศต้องมากกว่านี้ ซึ่งจะทำให้คุณการค่าเลวลงกว่าที่แสดงในตารางด้วย เนื่องจากผลของปริมาณเงินที่เพิ่มขึ้นจะต้องทำให้รายได้ประชาชาติเพิ่มสูงขึ้นด้วย ประกอบกับการกู้ยืมจากภายนอกประเทศ ทำให้รัฐบาลสามารถใช้จ่ายได้อย่างเต็มที่ โดยที่ภาคเอกชนไม่จำเป็นต้องลดรายจ่ายลงเหมือนกับกรณีที่รัฐบาลกู้ยืมเงินจากภายในประเทศ ทำให้อุปสงค์รวมของสินค้าภายในประเทศในกรณีที่กู้ยืมจากภายนอกประเทศสูงกว่าอุปสงค์รวมของสินค้าภายในประเทศในกรณีที่กู้ยืมจากภายในประเทศ ดังนั้นอุปสงค์การนำเข้าในกรณีที่กู้ยืมจากภายนอกประเทศควรจะมากกว่าที่แสดงในตาราง คุณการค่าเลวลงมากกว่าที่แสดงในตารางด้วย

ตารางที่ 5.16 ผลกระทบต่อระดับราคาสินค้า

ปี	2535	2536	2537	2538	2539	ผล
P	108	115	115	124	125	
P1	108	115	115	123	125	คงที่
P2	110	117	117	126	127	เพิ่มขึ้น
P3	107	114	115	123	124	ลดลง

P = ระดับราคาสินค้า

P1 = ระดับราคาสินค้าหลังจากรัฐบาลใช้นโยบายการคลังแบบสมดุล

P2 = ระดับราคาสินค้าหลังจากรัฐบาลใช้นโยบายการคลังแบบขาดดุล 2% ของ GDP โดยส่วนที่ขาดดุลชดเชยจากภายนอกประเทศ

P3 = ระดับราคาสินค้าหลังจากรัฐบาลใช้นโยบายการคลังแบบขาดดุล 2% ของ GDP โดยส่วนที่ขาดดุลชดเชยจากภายในประเทศ

จากตารางที่ 5.16 ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อระดับราคาสินค้าจากการใช้นโยบายการคลังแบบขาดดุล 2% ของ GDP ส่งผลในทิศทางเดียวกับที่คาดการณ์ไว้ แต่ในกรณีที่รัฐบาลใช้นโยบายการคลังแบบสมดุลผิดจากที่คาดการณ์เอาไว้เล็กน้อย คือในปี พ.ศ. 2538 ระดับราคาสินค้าลดลงจากเดิม คือจาก 124 บาท เป็น 123 บาท ซึ่งถือได้ว่าน้อยมาก กล่าวได้ว่าเป็นไปตามที่คาดการณ์ก็ได้ ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้ คือเมื่อรัฐบาลใช้นโยบายการคลังแบบขยายตัวโดยการเพิ่มรายจ่ายรัฐบาลให้สูงขึ้น อุปสงค์รวมของสินค้าภายในประเทศเพิ่มมากขึ้น จะส่งผลทำให้รายได้ประชาชาติที่แท้จริงเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลทำให้ระดับราคาสินค้าลดลง ตามเครื่องหมายในสมการระดับราคา ดังนั้นเมื่อรัฐบาลเพิ่มรายจ่ายรัฐบาล และเลือกใช้นโยบายแบบขาดดุล จะทำให้ระดับราคาสินค้าลดลง หรือเงินมีค่ามากขึ้น เมื่อแยกพิจารณาเป็นกรณีต่างๆ พบว่าในกรณีที่รัฐบาลใช้นโยบายการคลังแบบขยายตัว โดยการเพิ่มรายจ่าย และเลือกใช้นโยบายแบบขาดดุล 2% ของ GDP ผลปรากฏว่าระดับราคาสินค้าที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงจะถูกกำหนดจากเงินทุนที่นำมาชดเชยการขาดดุล โดยถ้ารัฐบาลเลือกที่จะชดเชยโดยกู้ยืมจากภายในประเทศ ปริมาณเงินภายในประเทศจะไม่เปลี่ยนแปลง เพราะเป็นเพียงการเคลื่อนย้ายเงินทุนจากภาคเอกชนไปสู่ภาครัฐบาล โดยการออกพันธบัตร ดังนั้นปริมาณเงินจึงคงเดิม แต่ผลจากการที่รัฐบาลใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น ทำให้รายได้ประชาชาติที่แท้จริงเพิ่มสูงขึ้น ส่งผลให้เงินมีค่าขึ้น หรือระดับราคาสินค้าลดลง ดังนั้นในกรณีที่รัฐบาลใช้นโยบายการคลัง

แบบขาดดุล 2 % ของ GDP โดยเงินทุนที่ชดเชยการขาดดุลมาจากการกู้ยืมภายในประเทศ จะทำให้ระดับราคาสินค้าลดลงมากกว่ากรณีที่รัฐบาลใช้นโยบายการคลังแบบสมดุล

ในกรณีที่รัฐบาลใช้นโยบายการคลังแบบขาดดุล 2% ของ GDP และเลือกที่จะชดเชยการขาดดุลโดยการกู้ยืมจากต่างประเทศ จะส่งผล 2 ประการคือ ประการแรกจะทำให้รายได้ประชาชาติที่แท้จริงเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งก็อธิบายไปแล้วข้างต้น ส่วนประการที่สองการกู้ยืมจากต่างประเทศจะทำให้ปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจเพิ่มสูงขึ้น ปริมาณเงินที่สูงขึ้นจะส่งผลให้ระดับราคาสินค้าเพิ่มสูงขึ้น จะเห็นได้ว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นมีความขัดแย้งกัน เมื่อพิจารณาค่าความยืดหยุ่นของตัวแปรทั้งสองในสมการพบว่าความยืดหยุ่นของระดับราคาสินค้าต่อปริมาณเงินมีค่าเท่ากับ 1 ในขณะที่ค่าความยืดหยุ่นของระดับราคาสินค้าต่อรายได้ประชาชาติที่แท้จริงมีค่าประมาณ -0.2 เนื่องจากปริมาณเงินเป็นตัวกำหนดอัตราเงินเฟ้อโดยตรง เมื่อปริมาณเงินเพิ่มขึ้น อัตราเงินเฟ้อจึงเพิ่มขึ้นด้วย ในขณะที่เมื่อรายได้ประชาชาติที่แท้จริงเพิ่มขึ้น ทำให้ระดับราคาสินค้าลดลงเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ดังนั้นการชดเชยการขาดดุลการคลังโดยการกู้ยืมจากต่างประเทศ ทำให้ระดับราคาสินค้าเพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่การชดเชยการขาดดุลโดยกู้ยืมจากภายในประเทศ ทำให้ระดับราคาสินค้าลดลง และกรณีที่รัฐบาลเลือกใช้นโยบายการคลังแบบสมดุล ไม่ทำให้ระดับราคาสินค้าเปลี่ยนแปลง

โดยสรุปเมื่อมองภาพเศรษฐกิจโดยรวม พบว่าการที่รัฐบาลใช้นโยบายการคลังแบบขยายตัว จะก่อให้เกิดผลดีต่อระบบเศรษฐกิจมากกว่าผลเสีย โดยจะเป็นการกระตุ้นระบบเศรษฐกิจของประเทศ ทำให้รายได้ประชาชาติที่แท้จริงเพิ่มสูงขึ้น การบริโภคและการลงทุนภาคเอกชนเพิ่มสูงขึ้น อย่างไรก็ตามการใช้นโยบายการคลังแบบขยายตัว ก่อให้เกิดผลเสียเช่นเดียวกัน เพราะจะทำให้มีการนำเข้าสินค้ากันมากขึ้น ส่งผลให้ดุลการค้าขาดดุลเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะเป็นผลเสียต่อระบบเศรษฐกิจต่อไปในอนาคต อย่างไรก็ตามถ้ารัฐบาลต้องการที่จะกระตุ้นภาวะเศรษฐกิจ ก็จำเป็นต้องเพิ่มรายจ่ายรัฐบาลขึ้น ในส่วนผลกระทบต่อระดับราคาสินค้า จะขึ้นอยู่กับแหล่งเงินทุนที่ชดเชยการขาดดุลของรัฐบาลเป็นหลัก เนื่องจากแม้ว่ารัฐบาลจะใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น แต่ถ้ารัฐบาลใช้นโยบายการคลังแบบสมดุล ระดับราคาสินค้าจะไม่เปลี่ยนแปลง เนื่องจากเงินที่รัฐบาลนำมาใช้จ่ายเป็นเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจของประเทศ และถึงแม้ว่ารัฐบาลจะใช้นโยบายการคลังแบบขาดดุล 2% ของ GDP ก็ยังขึ้นอยู่กับแหล่งเงินทุนจากภายในประเทศหรือภายนอกประเทศ ซึ่งผลที่เกิดขึ้นจะแตกต่างกัน การชดเชยการขาดดุลโดยการกู้ยืมจากภายนอกประเทศเป็นเพียงกรณีเดียวที่ทำให้ระดับราคาสินค้าเพิ่มขึ้น นอกนั้นจะทำให้ระดับราคาสินค้าลดลง ซึ่งเป็นผลมาจากรายได้ประชาชาติที่แท้จริง

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างการใช้นโยบายการคลังแบบสมดุล หรือขาดดุล 2% ของ GDP พบว่ายิ่งรัฐบาลใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อระบบเศรษฐกิจจะยิ่งรุนแรงมากขึ้นตามไปด้วย ทั้งในแง่บวก และลบ ดังนั้นรัฐบาลจะต้องเลือกระหว่างผลกระทบที่รุนแรงซึ่งอาจจะ เป็นผลลบต่อตัวแปรทางเศรษฐกิจบางตัว หรือเลือกแบบที่ส่งผลกระทบต่อเพียงเล็กน้อย ถ้ารัฐบาล เลือกใช้นโยบายการคลังแบบขาดดุล 2% ของ GDP ส่งผลทำให้ผลกระทบที่เกิดขึ้นมีความรุนแรง และขึ้นอยู่กับแหล่งเงินทุนที่รองรับการขาดดุลของรัฐบาลเป็นหลัก แต่ถ้าวรัฐบาลเลือกที่จะกู้ยืมแต่ ภายในประเทศ จะส่งผลดีต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมมากกว่า กรณีที่ขาดดุลจากภายนอกประเทศ เพราะการกู้ยืมจากภายนอกประเทศทำให้รายได้ประชาชาติที่แท้จริง และการลงทุนภาคเอกชนเพิ่มขึ้น น้อยกว่ากรณีกู้ยืมจากภายในประเทศ ยิ่งไปกว่านั้นยังทำให้อุปสงค์การนำเข้าเพิ่มขึ้น และดุล การค้าเลวลง กว่ากรณีกู้ยืมภายในประเทศ ดังนั้นรัฐบาลน่าจะเลือกที่จะกู้ยืมจากภายในประเทศ เป็นหลัก เนื่องจากส่งผลกระทบในทางที่ดีกว่า และป้องกันเงินทุนที่จะไหลออกนอกประเทศใน อนาคตเพิ่มมากขึ้น และการที่ต่างประเทศมีอิทธิพลในการกำหนดทิศทางระบบเศรษฐกิจของ ประเทศไทย

อย่างไรก็ตามสมมุติฐานที่กำหนดไว้ในแบบจำลองที่ว่า การเปลี่ยนแปลงของระดับ ราคาจะมากกว่าการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงิน ทำให้สามารถสรุปผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ซึ่งอาจจะไม่ถูกต้องนักเมื่อเทียบกับความเป็นจริง คือ ปริมาณเงินที่เพิ่มขึ้นควรจะส่งผลให้รายได้ ประชาชาติที่แท้จริงเพิ่มขึ้นด้วย หรือการเปลี่ยนแปลงของระดับราคาน้อยกว่าการเปลี่ยนแปลงของ ปริมาณเงิน ซึ่งเมื่อพิจารณาในแง่นี้จะพบว่า การขาดดุลการขาดดุลการคลังโดยการกู้ยืมจากภายนอก ประเทศจะทำให้ระบบเศรษฐกิจขยายตัวมากกว่ากรณีกู้ยืมจากภายในประเทศ เนื่องจากอุปสงค์ รวมของสินค้าภายในประเทศ รายได้ประชาชาติที่แท้จริง อุปสงค์การบริโภค อุปสงค์การลงทุน และอุปสงค์การนำเข้าจะเพิ่มขึ้นอย่างมาก ก่อให้เกิดการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจโดยรวม ถึงแม้ว่าการกู้ยืมจากภายนอกประเทศจะมีข้อดีในแง่ที่ว่า ภาคเอกชนและภาครัฐบาลไม่จำเป็นต้องแย่ง เม็ดเงินภายในประเทศ ทำให้อุปสงค์รวมของสินค้าภายในประเทศสามารถขยายตัวได้เต็มที่ แต่ข้อ เสียที่เกิดขึ้นตามมากรณีกู้ยืมจากภายนอกประเทศคือ อุปสงค์การนำเข้าที่เพิ่มสูงขึ้นมาก จะก่อให้เกิด การขาดดุลการค้าที่เพิ่มขึ้น ประกอบกับปริมาณเงินที่เพิ่มขึ้นจะก่อให้เกิดปัญหาเงินเฟ้อตามมา ดังนั้นรัฐบาลจำเป็นต้องตัดสินใจเลือกระหว่างการใช้จ่ายเพื่อกระตุ้นภาวะเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งเงินที่ใช้จ่ายมาจากการกู้ยืมจากภายนอกประเทศ ซึ่งจะมีผลทำให้ดุลการค้าขาดดุลเพิ่มสูงขึ้น และมีปัญหาเงินเฟ้อตามมา แต่ถ้าเป็นกรณีกู้ยืมจากภายในประเทศแล้ว ผลกระทบต่างๆ ที่เกิดขึ้น จะเบาบางกว่า คือ แม้ว่ารายได้ประชาชาติที่แท้จริง อุปสงค์การบริโภค อุปสงค์การลงทุนและอุป

สงค์การนำเข้าจะเพิ่มขึ้น แต่ก็น้อยกว่ากรณีที่ถูกขี้มจากภายนอกประเทศ ทำให้ดุลการค้าขาดดุลเพิ่มขึ้นไม่มากนัก นอกจากนี้ระดับราคาสินค้ายังลดลง หรือค่าเงินบาทแข็งขึ้นอีกด้วย

ถ้าไม่มีปัญหาอะไรประเทศไทยน่าจะเลือกที่จะขี้มจากภายในประเทศเป็นหลัก เนื่องจากส่งผลกระทบต่อทิศทางที่ดีกว่า แต่เนื่องจากระบบเศรษฐกิจไทยในช่วงปัจจุบัน (พ.ศ. 2530-2539) มีการขยายตัวสูงมาก ประกอบกับเงินออมภายในประเทศต่ำ ทำให้เงินออมภายในประเทศมีไม่เพียงพอต่อการลงทุนที่เกิดขึ้น ช่องว่างการลงทุนกับการออมขยายตัวเพิ่มมากขึ้นทุกปี ส่งผลให้ประเทศไทยต้องพึ่งพาแหล่งเงินทุนจากต่างประเทศมาโดยตลอด ในปัจจุบันแม้ว่าการขี้มจากภายในประเทศจะทำให้ดุลบัญชีเดินสะพัดเลวลงน้อยที่สุด แต่รัฐบาลก็ไม่สามารถที่จะขี้มจากภายในประเทศได้ ต้องขี้มจากต่างประเทศ ประกอบกับในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับต้นๆ ประเทศไทยมีการใช้งบประมาณแบบขาดดุลมาโดยตลอด ซึ่งส่งผลให้ดุลการค้าขาดดุลเรื่อยมา และมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ส่งผลให้ดุลบัญชีเดินสะพัดขาดดุลมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะใช้นโยบายการคลังแบบสมดุล และดุลการคลังที่เกิดขึ้นจริงมีแนวโน้มเกินดุลทุกปี แต่ก็เป็นกรขยายตัวที่พึ่งเงินทุนของต่างประเทศ ทำให้เศรษฐกิจเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว รายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้นสูงมาก ปริมาณการนำเข้าสินค้าก็เพิ่มสูงขึ้นด้วย และเพิ่มในอัตราที่สูงกว่าปริมาณการส่งออกโดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี พ.ศ. 2538-2539 ทำให้ปัญหาการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดยิ่งทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น จนกระทั่งประเทศไทยต้องประกาศใช้อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศแบบลอยตัว เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2540 ซึ่งทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมามากมาย